

Beszámoló az Erősödő Civil Közösségek program második ciklusáról.

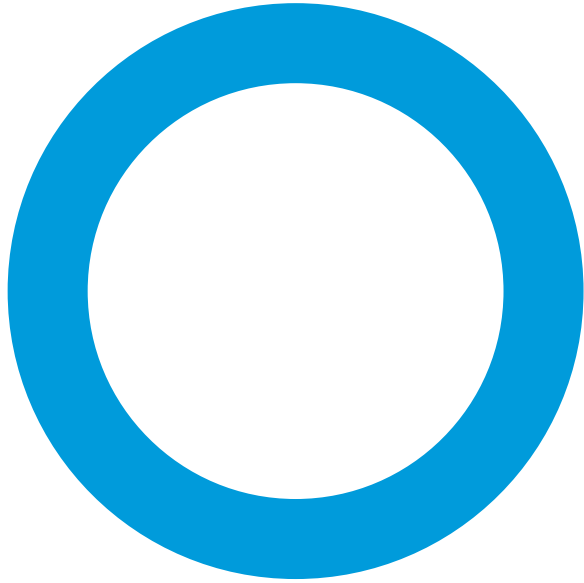

Szerző: Dézma Lilla

2020

www.eckpecs.hu

2018/2019

Tartalomjegyzék.

+ bevezetés	4	3
+ módszer	8	
+ eredmények	10	
+ összefoglalás, kitekintés	27	
+ mellékletek	30	

Bevezetés.

Az Emberség Erejével Alapítvány a Nyílt Társadalom Alapítványok támogatásával, a Regionális Közösségi Központok program keretében, 2017 őszén indította el az Erősödő Civil Közösségek (ECK) programot a dél-dunántúli régióban.

4 A program keretében három éven keresztül évente 100 millió forintos nagyságrendű összegre pályázhatnak civil szervezetek és szerveződések, továbbá informális csoportok és közösségek Baranya, Somogy és Tolna megyében megvalósuló projektekkel. Magyarországon ezen kívül egyedül az észak-alföldi régióban adódott hasonló alkalom, így ez hatalmas lehetőség a régió civiljei számára. A támogatási program jelenleg a harmadik ciklusban tart, egyelőre az első és második év fejleményeiről állnak rendelkezésre adatok, az előbbiről már publikált⁶ beszámoló formájában. Ebben a tanulmányban a második év eredményei fogalmazódnak meg, olyan kérdések mentén, mint milyen hatással volt a projekt második ciklusa a támogatott civil szerveződésekre, hasznos volt-e vagy éppen ellenkezőleg, illetve miben érhető nyomon a fejlődés, és min kellene változtatni. Folyamatosan történik utalás az első beszámolóban megfogalmazott tanulságokra, ugyanakkor törekedtünk arra, hogy ez a tanulmány önmagában olvasva is érthető legyen. Ennek érdekében az első részben beszámolunk

a program életre hívásának közvetlen előzményeiről, röviden az első év tanulságairól, a hatás mérésnek nevezett vizsgálat folyamatáról, illetve eszközeiről, majd pedig az eredményekről és a lehetséges következő lépésekről.

Országos viszonylatban a dél-dunántúli régió, főként Pécs és közvetlen környéke hagyományosan erősnek tűnő civil aktivitással volt jellemezhető, amely az utóbbi években a láthatóság szempontjából visszaszorult. Támogatási programunk egyik legfőbb céljaként ennek a pozitív irányban történő megváltoztatását tűztük ki, amelyet úgy véljük, eddig sikeresen teljesítettünk. A civil aktivitás láthatóságáról e tanulmány írásának idejében elmondható, hogy részben az Erősödő Civil Közösségek program hatásának köszönhetően jobban előtérbe került, mint azelőtt. Ezen változás elérésének érdekében az első két támogatási ciklusban nagyjából százhusz cikket publikáltunk az ECK projektekről, kiegészítve ezeket fotóriportokkal és kisfilmekkel, amelyek jelentős számú érdeklődőhöz eljutottak. A program előtt

+ bevezetés

azonban – tapasztalataink szerint – munkájuk gyakran ismeretlen volt egymás, illetve szélesebb közönség előtt. Elszigetelt, jó példaként léteztek továbbá valós és működő civil szervezetek kevés aktív taggal vagy önkéntessel, amelyeknek a társadalmi hatása így elenyészőnek volt mondható. Mindezek mögött az aktuális társadalmi kontextus, azon belül a civilekről alkotott vélemény polarizáltsága vagy a róluk való véleményalkotáshoz szükséges információk általános hiánya, illetve a közélet iránti érdektelenség, passzivitás állhat. Az utóbbi években a politikai kampányokból egyértelművé válhatott, hogy az állam nem hajlandó együttműködni a civilekkel, sőt, sokszor hátráltatja a munkájukat. Meglátásunk szerint az ECK program kiindulási közege egy olyan széttöredezett társadalom, amelyben sokan érezhetik, hogy nem tudnak hatással lenni a kialakult helyzetre, és ennek megfelelően inkább nem is próbálkoznak. Ebben a társadalomban mindennaposak a függőségi viszonyok és azok megerősítése például a pénzügyi támogatásokon keresztül, amelyeknek gyakran feltétele az önkormányzatokkal való együttműködés. A civil szervezetek vezetői sokszor valójában önkormányzati alkalmazottak, emiatt pedig nem tudnak független szerveződésként működni. Viszonylag nagy az egyetértés abban is, hogy a civilek igazából állami feladatokat próbálnak ellátni – megfelelő állami segítség nélkül. Gondot jelenthet még a hálózatok hiánya, hogy a civilek nem állnak kapcsolatban egymással, amely a tudástranzfer akadályát jelenti. A fenntarthatóság kérdése is folyamatosan felmerül, amelyre a pályázatok és a projektszemlélet nem adnak kielégítő választ.

Hogy ezen a komplex problémán változtassunk, a mi eszközünk a civil közösségek erősítése, ezért az ECK pályázói továbbra is a helyi közösségek által azonosított problémák közösségi

megoldására igényelhetnek támogatást. A pályázat kidolgozásához helyzetfelmérést végeztünk mintegy száz, a dél-dunántúli régió civil életére rálátással bíró ember személyes és online módon történő megkérdezésével, amelyből elvi és pályázati technikai javaslatokat nyertünk. Így született meg az Erősödő Civil Közösségek program végleges formája, amelynek köszönhetően olyan helyi, regionális civil szereplők jutottak forráshoz, akik eddig nem értek hozzá ilyen támogatásokhoz. A program első ciklusának tapasztalatai alapján elmondhatjuk, hogy az általunk ilyen módon kidolgozott koncepció bevált, így a második évre nem eszközöltünk nagy változtatásokat a pályázati rendszerben. Néhány dolgot módosítottunk az adatlapon, alakítottunk az indikátorokon, illetve a felhívásban jobban kiemeltük az érdekérvényesítést, mert fontosnak tartottuk, hogy ez a szempont hangsúlyosabban jelenjen meg a pályázatokban.

Az ECK nevében is foglalt fő célkitűzése a szervezetek, szerveződések erősítése, hogy azok autonómabb és tudatosabb, stabilabb működésű szereplőkké váljanak, bízzanak magukban, egymásban, kapcsolatokat építsenek. A szervezetek erősítése – meggyőződésünk szerint – három fontos terület fejlesztésén alapszik, amelyek a

kommunikáció, a bázisépítés, valamint a fundraising. A kommunikáció két nagyobb területből tevődik össze, mégpedig a külső és belső kommunikációból. Az előbbi az adott szervezet többnyire a médiában, a publikum előtt való megjelenését jelenti, a kifelé irányuló megszólítást, míg az utóbbi a tagok közötti információcserét. A bázisépítés a tagok, támogatók és önkéntesek bevonását, valamint az aktivitásának fokozását, továbbá a más szervezetekkel, csoportokkal való kapcsolatépítést jelenti. A fundraising, más néven adománygyűjtés pedig a különböző pályázati és nem pályázati bevételek felkutatását és felhasználását takarja. Az e mögött meghúzódó elképzelésünk szerint az elérendő cél, hogy több lábon álljon a szervezet finanszírozása, az alaptevékenységek minél nagyobb arányban ne a – projektműködést bebetonozó – pályázati lehetőségek függvényei legyenek. E három területre fokozottan kérdeztünk rá a pályázati adatlapokon és beszámolóinkban. Regionális, tehát területi és nem ágazati fókuszú programunkban ezért sem vezettünk be témák, szakterületek szerinti korlátozást. Vagyis gyakorlatilag bármilyen jellegű (szociális, környezetvédelmi, egészségügyi, oktatási, sport stb.) tevékenységgel lehetett támogatást nyerni, ha a szervezet olyan programot készít, amellyel növeli a társadalmi bázisát, beágyazottságát, erősíti kommunikációját, a korábbinál többet foglalkozik egy adományozói kör felépítésével, és az érdekérvényesítésre nagyobb hangsúlyt helyez. Fontosnak tartjuk, hogy kisebb szervezetekhez és kisebb településekre is jussanak források, ugyanakkor komplexebb programokat is tudjunk finanszírozni. Ezért két kategóriát hoztunk létre, az Indítót, amely kevesebb feltétellel elérhető, és informális csoportok is pályázhatnak rá, illetve az Erősítőt, ahol magasabb elvárások mellett nagyobb összeg pályázható meg. Az egyenlő hozzáférés érdekében törekedtünk a területi kiegyenlítésre,

ami a gyakorlatban azt jelentette, hogy a hagyományosan erősebb pályázati aktivitást mutató Baranyában és Pécsen nehezebb volt a támogatásunkat elnyerni, mint a kevesebb pályázóval versenybe szálló Tolna és Somogy megyékben. Ahhoz, hogy a második ciklusban területileg még inkább lefedjük a régiót, hét helyszínen tartottunk pályázati tájékoztatókat (Pécs, Kaposvár, Szekszárd, Bonyhád, Tamási, Szigetvár, Balatonboglár), amelynek tapasztalata, hogy ahol jártunk, onnan többnyire pályázat is érkezett. A pályázati projektek minőségének javítása érdekében továbbá három projekttervező képzésre került sor a megyeszékhelyeken 40 csoport/szervezet részvételével. Ezenkívül szakmai képzések lebonyolítására is sor került, amelyek az első évben a már fentebb is említett fő fejlesztési területek – kommunikáció, fundraising és bevonás/stratégiai tervezés – témáit járták körbe. A második évben az első pályázati kör résztvevőinek visszajelzései alapján bővült a képzési kínálat például a tudatos szociálismédia-használat témakörének beemelésével, így összesen hét témakörben tartottunk tréningeket a három megyeszékhelyen. A két év alatt 150 fő vett részt összesen 17 képzési alkalmon, amelyekről minden esetben részletes visszajelzéseket kértünk a következő alkalom megtervezése előtt. A második ciklusban tartott tréningek áttekintéséhez mellékeljük a rövid leírásukat (1. számú melléklet).

Az ECK program kidolgozása során tehát meghatároztuk céljainkat és azt, hogy tevékenységünk eredményeként milyen változást szeretnénk látni a regionális civil társadalomban. Nemcsak azért tartjuk fontosnak ismerni és hatásmérő eszközökkel vizsgálni a kiosztott támogatás hatását a régió civil szereplőire, hogy alátámasztást és megerősítést kapjon a támogatási rendszerünk, hanem azzal a céllal is, hogy modellként szolgál-

+ bevezetés

hason az Open Society Foundations lehetséges regionális programjaihoz. Az első év tapasztalatai alapján elmondhatjuk, hogy az Erősödő Civil Közösségek program ma az egyik legjelentősebb, államtól független forrás, ami nyitva áll a régió civil szervezetei előtt. Egyértelműen igazolódott, hogy van rá igény, és világosan látható, hogy van fejlesztő hatása. Az előttünk álló időszakra tekintettel – a vidéki civilség fenntartása szempontjából – nélkülözhetetlenek az ilyen támogatási programok Magyarországon.

A bevezető végére érve még röviden ismertetjük a hatásmérés fogalmát. Többféle definíció létezik a szakirodalomban a társadalmi hatásmérés fogalmának leírására^{7,8,9,10}, amelyek keresztmetszetében a következő meghatározás bontakozik ki. A hatásmérés – ahogy a neve is sejteti – egy olyan komplex elemzési folyamat, amellyel megállapíthatók, mérhetők egy szervezet tevékenysége nyomán fellépő pozitív és negatív hatások a szervezet közvetett és közvetlen környezetén. Ez előre meghatározott, jól mérhető célok mentén történik mind kvantitatív (például számadatok lekérdezése), mind kvalitatív eszközökkel (például szöveges válaszok lekérdezése), amelyek viszonyítási alapként szolgálnak a későbbi történések értelmezéséhez, az ok-okozati viszonyok feltárásához. A hatásmérés egyben lehetővé teszi a szervezet fejlesztését is a hatások mint visszajelzések megismerésén keresztül. Fontos megjegyezni azt is, hogy hatást mérni nemcsak a forprofit szervezetek, hanem civil szervezetek,

csoportok tevékenységeinek kapcsán is lehet. Az ECK program esetében ez azt jelenti, hogy a nyújtott támogatás valószínűsíthetően változásokat idéz elő magában a támogatott szervezetben, a közvetlen környezetben és a megvalósult tervek keresztül a tágabb környezetben is. Mindközben természetesen maga a támogatást adó szervezet is formálódik, fejlődik.

7 Bodor, E., Móder, M. (2018). SOS! Megéri? SOS Gyermekfalu Magyarországi Alapítvány társadalmi hatásmérés vizsgálata. <http://szd.lib.uni-corvinus.hu/11169/> (Utolsó letöltés: 2020. 10. 03.)

8 Kormos, D. (2017). Hogyan mérhető pontosan és torzítatlanul a társadalmi hatás? Módszertani ajánlások és azok gyakorlati megvalósítása a magyar nonprofit szektorban. http://hatasmeres.hu/downloads/Kormos_Dora.pdf (Utolsó letöltés: 2020. 10. 03.)

10 OFA Nonprofit Kft. (2017). Módszertani kézikönyv. <https://en.calameo.com/read/0046569662c8a75401ee2> (Utolsó letöltés: 2020. 10. 03.)

Módszer.

A beszámoló ezen részében a második ciklus hatásmérésében alkalmazott adatgyűjtési eszközt, a záróbeszámoló felépítését és kérdéseit ismertetjük, valamint röviden jellemezzük a pályázókat is.

8 Ahogy már jeleztük, az eredmények és visszajelzések alapján a záróbeszámoló kérdései módosultak az első pályázati évhez képest. Annak érdekében, hogy pontosabb adatok álljanak rendelkezésre a számunkra fontos területekről, külsős szakértő bevonásával alakítottunk a mérőeszközünkön, állításokat fogalmaztunk át, illetve nagyobb hangsúlyt fektettünk a nyitott végű kérdésekre. Célunk ezzel, hogy a támogatási program hatásméréséhez legalkalmasabb eszköz kifejlesztése is megtörténjen.

A résztvevők

A program résztvevői tehát Magyarország három déli megyéjéből kerültek ki, tízen Somogyból, tizenketten Tolnából, harmincnégyen Baranyából, ezenkívül idén négy régiós nyertesünk is volt, méghozzá két kategóriában: Indító és Erősítő.

Az Indító pályázati kategória esetében akciókat, eseményeket és folyamatokat egyaránt támogattunk, azaz a tevékenységek voltak a középpontban. Mind civil szervezetek, mind pedig informális csoportok egyaránt pályázhattak minimum három, maximum hat hónapra, legfeljebb

ötszázezer forint elnyerésére. Hasonlóan az első ciklushoz, huszonnégy nyertes pályázatot hirdettünk ki ebben a kategóriában, méghozzá tizenhatot Baranyából, négyet Somogyból és szintén négyet Tolnából. Az előző évhez képest hárommal kevesebb baranyai nyertesünk volt, viszont idén Tolnában is valósultak meg Indító kategóriás programok.

Az Erősítő pályázati kategóriába jogi személyiséggel rendelkező civil szervezetek jelentkezettek. Az ő esetükben az egyes tevékenységek egymásra épülnek, egyik sem működik a másik nélkül. A projekt elemei folyamattá állnak össze, hosszabb távú hatásokkal, a folytathatóság és a fenntarthatóság lehetőségével. A projektek hossza minimum hat, maximum tizenkét hónapban volt meghatározva, a támogatás minimális összege egymillió forintban, maximuma pedig hárommillió forintban. Eggyel több nyertes volt ebben a kategóriában tavalyhoz képest, hiszen idén összesen harminchat Erősítő kategóriás program indulhatott el, tizennyolc Baranyában, öt Somogyban, kilenc Tolnában. Mindezek mellett négy regionális pályázat is megvalósításra került, amelyek nemcsak egy megyében, hanem terüle-

tileg átfogóan kínáltak programokat. A résztvevő szervezetekről és tevékenységeikről részletesebben a program honlapján lehet tájékozódni.⁶

A 60 támogatott között 102.948.648 Ft-ot osztottunk el. Huszonkét résztvevő megyeszékhelyen végezte tevékenységét – hárman Szekszárdon, tizenhatan Pécsen, hárman Kaposváron –, kilencen városban, tizenhatan kistélepülésen, míg tizenhárman mind városban, mind kistélepülésen tették ugyanezt. 48 bejegyzett – ezek közül 35 egyesület, 13 alapítvány –, 12 pedig jogi személyiséggel nem rendelkező, informális szervezet volt.

A lekérdezett adattípusok

A bevezetésben már próbáltunk rávilágítani arra, hogyan épül fel és működik, milyen jellemzőkkel rendelkezik egy általunk erősnek, autonómnak gondolt civil szervezet, szerveződés, valamint melyek a legfontosabb fejlesztési területek ezen állapot eléréséhez. A záróbeszámoló indikátorainak meghatározásánál, amelyek ezen területeknek megfelelően fogalmazódtak meg bennünk, elsősorban arra törekedtünk, hogy azok számokban kifejezhetőek és alkalmasak legyenek arra, hogy a támogatási időszak végén könnyen megválaszolhassák őket. Rákérdeztünk a projekt keretében megvalósult rendezvények résztvevőinek és szervezőinek a számára, a belső kör, azaz a csapatok, szervezetek legaktívabb magjának, a támogatók és látogatók – tágabb kontextusban azok, akik kedvelik, figyelemmel kísérik a tevékenységeket, de nem feltétlenül vesznek aktívan részt bennük –, illetve a rendszeres önkéntesek létszámára.

Másodsorban nemcsak „hard” adatokkal, hanem finomabb módon is megpróbáltuk azonosítani a projekt hatására bekövetkezett változásokat. Ennek érdekében egyrészt tizenkét állítást fogalmaztunk meg, amelyek közül öt inkább a válaszadók attitűdjére vonatkozik, a többi pedig egy sikeres, hatékony, illetve jól működő szervezet jellemzőire kérdez rá. Mindegyikre egy 1-től 7-ig terjedő Likert-skálán kellett válaszolni, ahol az egyes azt jelentette, hogy „Egyáltalán nem értek egyet”, a hetes pedig azt, hogy „Teljes mértékben egyetértek”. Fontos mozzanat az attitűdre vonatkozó kérdések elkülönítése, hiszen azok a pályázóknak a programhoz, illetve saját tevékenységükhöz való hozzáállásáról adnak nemcsak kognitív, de érzelmi és akár viselkedéses szinten képet, ezáltal egy mélyebb szintű megértést lehetővé téve az elemző számára. Másrészt nyitott végű kérdéseket is feltettünk (1) a projekt legfontosabb eredményeire és hatásaira, (2) a nem pályázati bevételekre és az annak érdekében végzett tevékenységekre, (3) a használt online kommunikációs felületekre és az ott zajló kommunikációra, (4) a projektidőszak alatti együttműködésekre, továbbá a (5) fejlődésre vonatkozóan. Összefoglalót, továbbá a projektidőszak legszebb pillanatának leírását is kértük, bár e két kérdést végül nem vontuk be az adatelemzésbe. A záróbeszámoló konkrét felépítése és a kérdések, instrukciók pontos megfogalmazása a mellékletben olvasható (2. számú melléklet).

Eredmények.

A tanulmány ezen részében a záróbeszámolóban lekérdezett háromféle adattípus, a szám adatok, az attitűdre vonatkozó kérdések és állítások, illetve a szöveges válaszok elemzéséből származó eredményeket ismertetjük.

10

Fontosnak gondoljuk megjegyezni, hogy a záróbeszámoló kiküldésekor figyelmetlenségből hat pályázó még a régi, 2018-as verziót kapta meg, így ezek közül az elemzés során csak azokat a kérdéseket vettük figyelembe, amelyeken nem változtattunk a második beszámolóban. A leíró statisztikát a Jamovi 1.0.7.0. programban⁶, illetve a Microsoft Excelben⁷ készítettük.

A beérkezett pályázatokról általánosságban

A támogatást nyert 64 darab pályázat közül végül 60 darab valósult meg, ugyanennyi záróbeszámoló érkezett vissza a második ciklusból, ez összességében kettővel több, mint az előző évben. Némely esetében hiányosságot, megválaszolatlan kérdést fedeztünk fel, amelyet az adott pontnál mindig jelzünk. Ezek valószínűsíthetően vagy figyelmetlenségből, vagy pedig a relevancia hiányából adódóan maradtak üresen. A záróbeszámoló önbevallásos jellegét és a támogatott projektek sokféleségét is figyelembe kell vennünk

akkor, amikor az eredményekről beszélünk, azaz nem mindig tudunk vagy éppen érdemes általános megállapításokat tenni. Fontos észben tartanunk azt is a szám adatok vizsgálatánál, hogy hiába adtunk rövid magyarázatot a kategóriákról, még így sem lehettünk biztosak abban, hogy minden pályázó ugyanazt értette alattuk, mint mi. Emiatt előfordulhat nagy variancia a megadott értékek között.

A szám adatok

A rendezvényeken részt vevők száma összesen

A pályázók által szervezett rendezvények, programok résztvevőinek számáról 58 beszámoló alapján elmondható, hogy meghaladta a 26.000 főt. Átlagosan 452 fő vett részt egy támogatott projekt rendezvényein összesen az adott projekt időtartama alatt, a legkisebb létszám 25, míg a legnagyobb 2468 főben állapítható meg. Természetesen voltak olyan támogatott programok is,

6 The jamovi project (2020). jamovi (Version 1.2) [Computer Software]. Retrieved from <https://www.jamovi.org>

7 Microsoft Corporation. (2018). Microsoft Excel. Retrieved from <https://office.microsoft.com/excel>

+ eredmények

amelyek fókuszában inkább a kiscsoportos foglalkozások megszervezése állt, ezért lehetnek nagy számbeli eltérések egyes válaszok között. A leíró statisztika adatait az alábbi táblázatban (Táblázat 1.) foglaltuk össze.

ELEMSZÁM (kitöltött/összes beszámoló)	58/60
ÁTLAG	452
MINIMUM	25
MAXIMUM	2468
ÖSSZESEN	26129

Táblázat 1. A rendezvényeken részt vevők létszámának leíró statisztikája

A szervezők létszáma

58 beszámoló alapján elmondható, hogy a rendezvények megszervezésében és lebonyolításában összesen 1099 fő vállalt aktívan részt, átlagosan pedig egy nagyjából 19 fős stábbal dolgoztak szervezetenként. Volt olyan, aki egy magában tevékenykedett, és olyan is, ahol 185-en vállaltak szervezői szerepet (Táblázat 2).

ELEMSZÁM (kitöltött/összes beszámoló)	58/60
ÁTLAG	18.9
MINIMUM	1
MAXIMUM	185
ÖSSZESEN	1099

Táblázat 2. A szervezők létszámának leíró statisztikája

A belső kör nagysága

A belső kör, az aktív mag nagysága összességében 826 főt fedett le 60 beszámoló értékei alapján, átlagosan pedig 13.8 fő volt. A legalacsonyabb szám ebben az esetben a kétfős bel-

ső kör volt, míg a legmagasabb elérte a 100 főt (Táblázat 3).

ELEMSZÁM (kitöltött/összes beszámoló)	60/60
ÁTLAG	13.8
MINIMUM	2
MAXIMUM	100
ÖSSZESEN	826

Táblázat 3. A belső kör létszámának leíró statisztikája

A támogatói kör létszáma

A támogatók, szimpatizánsok száma összességében 43.428 főt fedett le 57 beszámoló értékei alapján, átlagosan pedig 762 fővel számolhatunk. A legalacsonyabb szám ebben az esetben a háromfős támogatói kör volt, míg a legmagasabb elérte a 25.000 főt (Táblázat 4).

ELEMSZÁM (kitöltött/összes beszámoló)	57/60
ÁTLAG	762
MINIMUM	3
MAXIMUM	25000
ÖSSZESEN	43428

Táblázat 4. A támogatók létszámának leíró statisztikája

Az önkéntesek száma

Az önkéntesek száma összességében 1097 főt fedett le 58 beszámoló értékei alapján, átlagosan pedig 18.9 fő volt. A legalacsonyabb szám ebben az esetben a kétfős önkéntesi kör volt, míg a legmagasabb elérte a 60 főt (Táblázat 5).

+ eredmények

ELEMSZÁM (kitöltött/összes beszámoló)	58/60
ÁTLAG	18.9
MINIMUM	2
MAXIMUM	60
ÖSSZESEN	1097

Táblázat 5. Az önkéntesek létszámának leíró statisztikája

f) A lájkolók száma

A záróbeszámoló egy későbbi pontján kérdeztünk rá a szervezet Facebook-oldalát kedvelők számára, amely úgy gondoljuk, „hard” mutatója lehet a sikeres külső kommunikációnak, ezért is számolunk be róla ebben a szekcióban. A lájkolók számáról 44 beszámoló alapján elmondható, hogy összességében meghaladta a 39.000 főt. Átlagosan 905 fő kedvelte egy adott szervezet Facebook-oldalát, a legkisebb szám 12, míg a legnagyobb 4500 főben állapítható meg (Táblázat 6).

ELEMSZÁM (kitöltött/összes beszámoló)	44/60
ÁTLAG	905
MINIMUM	12
MAXIMUM	4500
ÖSSZESEN	39.820

Táblázat 6. A lájkolók számának leíró statisztikája

Állítások, attitűdre vonatkozó kérdések

Először az állítások, majd pedig a színes kiemeléssel jelölt attitűdre vonatkozó kérdésekre adott válaszok elemzésével kapott eredményeket ismertetjük. Minden állítás mögött az eredeti sorszáma található, a mellékletben (3. számú melléklet) pedig részletesebben, százalékokra lebontva látható az egyes válaszlehetőségek előfordulási gyakorisága.

Szervezetünk/csoportunk a projekt keretein belül komoly előrelépést tett a helyi és tágabb közösségek megszólításában. (2)

Ez az állítás a szervezet kommunikációjának észlelt fejlődésére vonatkozik, mégpedig a külső, nem szervezeten belüli részére. 60 beszámoló alapján elmondható, hogy a kitöltők átlagosan 5.98-at választottak a skála értékei közül, azaz többségében egyetértenek ezzel az állítással. A szórás az átlagtól való átlagos eltérés, azt mutatja meg, hogy a választott értékek átlagosan mennyivel térnek el a skála számtani átlagától. A szórás nagyságából következtethetünk arra, hogy adott mintán mennyire konvergálnak a válaszok, azaz tulajdonképpen mekkora az egyetértés mértéke. A szórás ebben az esetben 1.21, ami alacsonyabb értéknek mondható, így viszonylag nagy egyetértésre utal a válaszadók között. A legtöbben 5 és 7 közötti értékekkel válaszoltak, a leggyakoribb opció pedig a hetes lett. Az ötös, hatos és hetes, egyetértést kifejező válaszok százalékos eloszlását tekintve kijelenthető, hogy a szervezetek 86%-ánál előrelépés történt a helyi és tágabb közösségek megszólításában (Táblázat 7).

ELEMSZÁM (kitöltött/összes beszámoló)	60/60
ÁTLAG	5.98
SZÓRÁS	1.21
MINIMUM	2
MAXIMUM	7
LEGGYAKORIBB	7

Táblázat 7. A 2. állításra adott válaszok leíró statisztikája

+ eredmények

Szervezetünknek/csoportunknak érzékelhetően megnőtt a helyi médiában való megjelenéseinek száma. (3)

Ez a tétel is a szervezet kommunikációjának fejlődésére vonatkozik, amelynek mutatója lehet a helyi médiában való megjelenések száma, a láthatóság növekedése. 60 beszámoló alapján elmondható, hogy a kitöltők átlagosan 4.32-t választottak a skála értékei közül, azaz megoszlának a vélemények ezzel az állítással kapcsolatban. Ezt mutatja a szórás is, amely ebben az esetben 2.15, ami kisebb mértékű egyetértésre utal, mint az előző állítás esetében. E szerint a legtöbben 2 és 6 közötti értékekkel válaszoltak, a leggyakoribb opció pedig a hetes lett. A válaszok százalékos megoszlását tekintve kijelenthető, hogy nagyjából egyenlően oszlanak el a vélemények a médiában való szereplés gyakorisága körül (Táblázat 8).

ELEMSZÁM (kitöltött/összes beszámoló)	60/60
ÁTLAG	4.32
SZÓRÁS	2.15
MINIMUM	1
MAXIMUM	7
LEGGYAKORIBB	7

Táblázat 8. A 3. állításra adott válaszok leíró statisztikája

A projekt közvetlen vagy közvetett következményeképp sokkal aktívabbá, tudatosabbá vált a saját kommunikációs felületeink használata. (7)

Ez a tétel szintén a szervezet kommunikációjának észlelt fejlődésére vonatkozik, amely mind a külső, mind a belső csatornákon az aktivitáson és

tudatos használaton keresztül mutatkozhat meg. 60 beszámoló alapján elmondható, hogy átlagosan 5.12-t választottak a kitöltők a skála értékei közül, azaz inkább egyetértenek ezzel az állítással. A szórás ebben az esetben 1.72, ami közepesnél kisebb mértékű egyetértésre utal, mert e szerint a legtöbben 3 és 7 közötti értékekkel válaszoltak, a leggyakoribb opció pedig a hetes lett. Az ötös, hatos és hetes, egyetértést kifejező válaszok százalékos eloszlását tekintve kijelenthető, hogy a válaszadók több mint 63%-a úgy gondolja, hogy aktívabbá és tudatosabbá vált kommunikációs csatornáik használata (Táblázat 9).

ELEMSZÁM (kitöltött/összes beszámoló)	60/60
ÁTLAG	5.12
SZÓRÁS	1.72
MINIMUM	1
MAXIMUM	7
LEGGYAKORIBB	7

Táblázat 9. A 7. állításra adott válaszok leíró statisztikája

A projekt közvetlen vagy közvetett következményeképp előrelépés történt a szervezet/csoport fenntarthatóságában. (8)

Ez a kérdés a projekt következményeként kialakuló anyagi függetlenségre, annak megteremtésére vonatkozik. 59 beszámoló alapján elmondható, hogy átlagosan 5.81-et választottak a kitöltők a skála értékei közül, azaz többségében egyetértenek ezzel az állítással. A szórás ebben az esetben 1.2, ami nagymértékű egyetértésre utal, mert e szerint a legtöbben 5 és 7 közötti értékekkel válaszoltak, a leggyakoribb opció pedig a hetes lett. Az ötös, hatos és hetes, egyetértést

+ eredmények

kifejező válaszok százalékos eloszlását tekintve kijelenthető, hogy a válaszadók több mint 82%-a úgy gondolja, hogy anyagi szempontokat tekintve szervezete fejlődést mutatott a projektidőszak során (Táblázat 10).

ELEMSZÁM (kitöltött/összes beszámoló)	59/60
ÁTLAG	5.81
SZÓRÁS	1.2
MINIMUM	3
MAXIMUM	7
LEGGYAKORIBB	7

Táblázat 10. A 8. állításra adott válaszok leíró statisztikája

A projektidőszak során több olyan aktív együttműködésünk alakult ki más civil szervezetekkel, illetve csoportokkal, amik hosszú távon erősítik a munkánkat. (9)

Ez az állítás a projekt következtében kialakuló, hosszú távú együttműködésekre kérdez rá. Impliciten rálátásunk nyílt arra is, hogy milyen mértékben tartják fontosnak a pályázók kapcsolati hálójuk bővítését, amely talán a civil csoportok működésének egyik alappillére jelenti. 60 beszámoló alapján elmondható, hogy a kitöltők átlagosan 5.62-t választottak a skála értékei közül, azaz inkább egyetértenek ezzel az állítással. A szórás ebben az esetben 1.72, ami közepesnél alacsonyabb mértékű egyetértésre utal, azaz ezen állítás körül is megoszlanak a vélemények. A legtöbben 3 és 7 közötti értékekkel válaszoltak, a leggyakoribb opció pedig a hetes lett. Az ötös, hatos és hetes, egyetértést kifejező válaszok százalékos eloszlását tekintve kijelenthető, hogy 81%-a a válaszadóknak úgy gondolja, hogy

sikeresen alakított ki hosszú távú vagy hosszú távon ható együttműködések (Táblázat 11).

ELEMSZÁM (kitöltött/összes beszámoló)	60/60
ÁTLAG	5.62
SZÓRÁS	1.72
MINIMUM	1
MAXIMUM	7
LEGGYAKORIBB	7

Táblázat 11. A 9. állításra adott válaszok leíró statisztikája

A projekt hatással volt a csoporttal kapcsolatban állók közéleti aktivitásának növekedésére. (11)

Ez az állítás a csoporttal kapcsolatban állók szűkebb és tágabb körének közéleti felelősségvállalására kérdez rá. 60 beszámoló alapján elmondható, hogy a kitöltők átlagosan 5.07-t választottak a skála értékei közül, azaz inkább egyetértenek ezzel az állítással. A szórás ebben az esetben 1.56, ami közepes mértékű egyetértésre utal, azaz ezen állítás körül is megoszlanak a vélemények. A legtöbben 3 és 7 közötti értékekkel válaszoltak, a leggyakoribb opció pedig az ötös lett. Az ötös, hatos és hetes, egyetértést kifejező válaszok százalékos eloszlását tekintve kijelenthető, hogy 66%-a a válaszadóknak úgy gondolja, hogy hatással volt a projekt a tagok közéleti részvételére (Táblázat 12).

+ eredmények

ELEMSZÁM (kitöltött/összes beszámoló)	58/58
ÁTLAG	2.1
SZÓRÁS	1.62
MINIMUM	1
MAXIMUM	7
LEGGYAKORIBB	1

Táblázat 12. A 11. állításra adott válaszok leíró statisztikája

A csoporton belül tisztázottak a felelősségi körök, mindenki tudja, mi a dolga. (12)

Az utolsó állítás a szervezeti struktúra észlelt fejlődésére vonatkozik, amelynek mutatója lehet a szervezeten belüli szerepek kialakulása, tisztázása. 54 beszámoló alapján elmondható, hogy a kitöltők átlagosan 5.94-et választottak a skála értékei közül, azaz többségében egyetértenek ezzel az állítással. A szórás ebben az esetben 1.27, ami viszonylag nagy mértékű egyetértésre utal. A legtöbben 5 és 7 közötti értékekkel válaszoltak, a leggyakoribb opció pedig a hetes lett. Az ötös, hatos és hetes, egyetértést kifejező válaszok százalékos eloszlását tekintve kijelenthető, hogy 74%-a a válaszadóknak úgy gondolja, hogy vannak kialakult szerepek a szervezetében (Táblázat 13).

ELEMSZÁM (kitöltött/összes beszámoló)	54/60
ÁTLAG	5.94
SZÓRÁS	1.27
MINIMUM	2
MAXIMUM	7
LEGGYAKORIBB	7

Táblázat 13. A 12. állításra adott válaszok leíró statisztikája

Szervezetünk, csoportunk számára fontos, hogy rendszeresen új önkéntesek csatlakozzanak a munkánkhoz. (1)

Az első attitűdre vonatkozó kérdés az önkéntesek jelenlétének és bevonásának fontosságához való viszonyulásra kérdez rá. 60 beszámoló alapján elmondható, hogy átlagosan 6.17-et választottak a kitöltők a skála értékei közül, azaz többségében egyetértenek ezzel az állítással. A szórás ebben az esetben 1.09, ami nagymértékű egyetértésre utal, mert e szerint a legtöbben 5 és 7 közötti értékekkel válaszoltak, a leggyakoribb opció pedig a hetes lett. Az ötös, hatos és hetes, egyetértést kifejező válaszok százalékos eloszlását tekintve kijelenthető, hogy a válaszadók több mint 86%-a fontosnak tartja, hogy új embereket érjenek el és vonjanak be programjukba. Ezt alátámaszthatja az önkéntesek számára vonatkozó adat is, amely szerint több mint 1000 fős bázissal rendelkeznek a pályázók (Táblázat 14).

ELEMSZÁM (kitöltött/összes beszámoló)	60/60
ÁTLAG	6.17
SZÓRÁS	1.09
MINIMUM	4
MAXIMUM	7
LEGGYAKORIBB	7

Táblázat 14. Az 1. állításra adott válaszok leíró statisztikája

Fontosnak tartom, hogy a szervezetemnek folyamatosan bővüljön az aktív tagsága. (4)

A második attitűdre vonatkozó kérdés az aktív, tevékeny, a szervezet iránt elkötelezett tagok számának növelésére, ennek fontosságára vonatko-

+ eredmények

zik. 59 beszámoló alapján elmondható, hogy a kitöltők átlagosan 6.1-et választottak a skála értékei közül, azaz többségében egyetértenek ezzel az állítással. A szórás ebben az esetben 1.2, ami nagymértékű egyetértésre utal, mert e szerint a legtöbben 5 és 7 közötti értékekkel válaszoltak, a leggyakoribb opció pedig a hetes lett. Az ötös, hatos és hetes, egyetértést kifejező válaszok százalékos eloszlását tekintve kijelenthető, hogy a válaszadók 86%-a fontosnak tartja, hogy új emberek csatlakozzanak hozzájuk tagként, illetve sikeresen tudják aktivizálni őket (Táblázat 15).

ELEMSZÁM (kitöltött/összes beszámoló)	59/60
ÁTLAG	6.1
SZÓRÁS	1.2
MINIMUM	2
MAXIMUM	7
LEGGYAKORIBB	7

Táblázat 15. Az 4. állításra adott válaszok leíró statisztikája

Úgy érzem, a szervezetünk tudatosabban és tervezettebben működik. (5)

Az attitűdre vonatkozó harmadik kérdés a szervezet észlelt működésére irányul, amely érettségének egyik mutatója véleményünk szerint a tudatosság, tervezettség. Ez volt a másik olyan item, amely nem szerepelt a záróbeszámoló előző verziójában. 54 beszámoló alapján elmondható, hogy a kitöltők átlagosan 5.96-ot választottak a skála értékei közül, azaz többségében egyetértenek ezzel az állítással. A szórás ebben az esetben 1.1, ami nagymértékű egyetértésre utal, mert e szerint a legtöbben 5 és 7 közötti értékekkel válaszoltak, a leggyakoribb opció pedig a hetes lett. Az ötös, hatos és hetes, egyetértést kifejező vála-

szok százalékos eloszlását tekintve kijelenthető, hogy a válaszadók 81%-a úgy gondolja, hogy a szervezete tudatosabban és tervezettebben működik, mint a projekt elején (Táblázat 16).

ELEMSZÁM (kitöltött/összes beszámoló)	54/60
ÁTLAG	5.96
SZÓRÁS	1.1
MINIMUM	2
MAXIMUM	7
LEGGYAKORIBB	7

Táblázat 16. Az 5. állításra adott válaszok leíró statisztikája

Nem hiszem, hogy a mi munkánkat bárki olyan fontosnak tartaná, hogy hajlandó lenne pénzzel támogatni. (6)

A negyedik attitűdre vonatkozó kérdés az egyik fordított tétel, amely tulajdonképpen egy negációként megfogalmazott állítás, legfontosabb szerepe pedig a kitöltő figyelmének felfrissítése. Ez az item expliciten az anyagi függetlenség fontosságára, implicit módon pedig a saját szervezeti munka értékelésére kérdez rá. 60 beszámoló alapján elmondható, hogy átlagosan 1.93-at választottak a skála értékei közül, azaz többségében nem értenek egyet ezzel az állítással. A szórás ebben az esetben 1.55, ami közepes mértékű egyetértésre utal, mert e szerint a legtöbben 1 és 3 közötti értékekkel válaszoltak, a leggyakoribb opció pedig az egyes lett. Az egyes, kettes és hármas, egyet nem értést kifejező válaszok százalékos megoszlása alapján kijelenthető, hogy a válaszadók több mint 78%-a úgy gondolja, hogy a munkája értékes, és ennek megfelelően más is annak tartja, és támogatja őket anyagilag (Táblázat 17).

+ eredmények

ELEMSZÁM (kitöltött/összes beszámoló)	60/60
ÁTLAG	1.93
SZÓRÁS	1.54
MINIMUM	1
MAXIMUM	7
LEGGYAKORIBB	1

Táblázat 17. A 6. állításra adott válaszok leíró statisztikája

Úgy érzem, rajtam és esetleg egy szűk, belső körön kívül senkinek nem fontos a szervezetünk jövője. (10)

Az utolsó attitűdre vonatkozó kérdés szintén fordított tétel, amely expliciten a szervezet munkájának, fontosságának és jövőbeli kilátásainak megítélésére vonatkozik. 60 beszámoló alapján elmondható, hogy átlagosan 1.8-at választottak a skála értékei közül, azaz többségében nem értenek egyet ezzel az állítással. A szórás ebben az esetben 1.25, ami viszonylag nagy mértékű egyetértésre utal, mert e szerint a legtöbben 1 és 3 közötti értékekkel válaszoltak, a leggyakoribb opció pedig az egyes lett. Az egyes, kettes és hármas, egyet nem értést kifejező válaszok százalékos megoszlása alapján kijelenthető, hogy a válaszadók több mint 91%-a úgy gondolja, hogy a munkája értékes, ennek megfelelően más is annak tartja, és hosszabb távon támogatja a fennmaradást (Táblázat 18).

ELEMSZÁM (kitöltött/összes beszámoló)	60/60
ÁTLAG	1.8
SZÓRÁS	1.25
MINIMUM	1
MAXIMUM	6
LEGGYAKORIBB	1

Táblázat 18. A 10. állításra adott válaszok leíró statisztikája

A szövegek elemzése

A pályázók írásos visszajelzéseiből az Összefoglaló, valamint a Legszebb pillanat kérdést a hatásmérés szempontjából nem tartottuk relevánsnak, míg a többi, amelyek lentebb olvashatók részletesen, bottom-up módon végzett tartalomelemzésnek vetettük alá. Ezen folyamat első lépéseként végigolvastuk az adott kérdéshez tartozó összes szöveges választ, majd a leggyakrabban előforduló tematikus egységek alapján úgynevezett tartalmi kódokat alakítottunk ki. Meghatároztuk ez utóbbiaknak az értékét, majd ezek mentén kódoltuk le a szövegeket. Az így kapott gyakorisági adatokat az alábbiakban foglaltuk össze.

Kérlek, foglald össze a projekt véleményed szerint legfontosabb eredményeit és hatását! A kérdés megválaszolásánál, kérjük, vedd figyelembe a pályázati adatlapon a „A projekt számszerűsíthető eredményei és hatásai” részénél adott válaszod. Amennyiben a pályázat benyújtásakor megjelölt értékelési szempontokat kiegészítenéd még, tedd meg bátran. Kérlek, határozzátok meg továbbá a számotokra legmeghatározóbb mutatót, amin keresztül az általatok elért eredményeket a leginkább kézzelfoghatóvá lehet tenni.

Kód: Eredményesség

Értékek: 1 – Eredményes; 2 – Nem eredményes; 3 – Részben eredményes; 4 – Nem tudja/Nem választott

Eredmény: 53 Eredményes – 88%; 1 Nem eredményes – 2%; 6 Részben eredményes – 10%; 0 Nem tudja/Nem választott

Az első kérdésnél három kódot is megfogalmaztunk, amelyekből végül csak egy mentén tudtuk végigelemezni a válaszokat. A másik kettő a kér-

+ eredmények

désben szereplő, a pályázók által meghatározott mutatóra és annak jellegére kérdezett volna rá, de erre mindössze hatan válaszoltak, így ezeket végül kihagytuk az elemzésből. Az eredményességről elmondható, hogy a pályázók 88%-a eredményesnek ítélte a saját projektjét („A projektünk várakozáson felüli örömeit és sikereket hozott nemcsak az egyesületünknek, hanem a programjainkon részt vevőknek és a helyi akciókat megvalósító szakembereknek is”), 10%-a részben ítélte annak („Terveinket részben sikerült megvalósítanunk”), míg 1 válaszadó egyértelműen sikertelennek írta le az időszakot.

18

Mutasd be, milyen tevékenységet és milyen eredménnyel végeztetek annak érdekében, hogy a szervezeteknek ne csak pályázati bevétele legyen (pl.: természetbeni adományok, pénzadományok, szolgáltatási bevételek)!

Kód: Tevékenységek típusa

Értékek: 1 – Szolgáltatás; 2 – Pénzadomány; 3 – Természetbeni adomány; 4 – Nem tudja/Nem válaszolt

Eredmény: 30 Szolgáltatás – 28%; 34 Pénzadomány – 32%; 32 Természetbeni adomány – 30%; 10 Nem tudja/Nem válaszolt – 10%

50 szöveg alapján elmondható, hogy a nyertesek átlagosan három típusú tevékenységet végeztek szervezetenként, amely típusok alatt a következőt értjük. Szolgáltatás értéket kaptak azok a válaszok, amelyekben az adott csoport által végzett tevékenység ellenében jutottak bevételhez („A sakk népszerűsítésével és több iskolában való oktatásával a sakkoktatás díjának egy része szintén az egyesület bevételeit segíti”), ez 28%-ban fordult elő. A leggyakrabban, 32%-os előfordulással említett bevételi forrás a Pénzadomány volt („Pénzbeni adományokat is szoktunk gyűjteni, legutóbbi akciónk a pingpongszal vásár-

lására ment”), ide értettük a kedvezményes áron kapott tárgyakat, belépőket, de az szja 1%-ot is. A Természetbeni adományok 32-szer említődtek meg („...különböző módon támogatják tevékenységünket: gépi eszközök térítésmentes rendelkezésünkre bocsátásával, szállítási feladatok elvégzésével, egyéb eszközök biztosításával”), ezek azok a felajánlások voltak, amelyeknek nem a pénz volt a fókuszában, hanem tárgyak vagy éppen idő-, energiabefektetés.

Használt online kommunikációs csatornák (például honlap, nyilvános Facebook-oldal, Facebook-csoport, Instagram, Twitter, Pinterest, hírlevél...):

Kód: Kommunikációs csatornák típusa

Értékek: 1 – Szociális média; 2 – Weboldal; 3 – E-mail/Hírlevél; 4 – Tv/Rádió; 5 – Nyomtatott forma; 6 – Telefon/Személyes

Eredmény: 53 Szociális média – 49%; 27 Weboldal – 25%; 11 E-mail/Hírlevél – 10%; 4 Tv/Rádió – 4%; 9 Nyomtatott forma – 8%; 5 Telefon/Személyes – 4%

Ugyan a feltett kérdés az online csatornákra vonatkozott, a szövegeket olvasva azonnal szembeűnt, hogy többen offline platformokat is belefoglaltak a válaszukba, ezért úgy döntöttünk, ezeket is bevesszük az elemzésbe mint kódértékeket. 54 beszámoló alapján elmondható, hogy a pályázók átlagosan három kommunikációs formát használtak. A legkiemelkedőbb csatornát egyértelműen a szociális média felületei jelentik, ezen belül is a Facebook illetve az Instagram, ezt követik a weboldalak, majd a hírlevelek. Az összesen 16%-ot kitevő offline formák közül a tv és rádió, a nyomtatott sajtó, illetve szórólapok, plakátok merültek fel a válaszok között, páran pedig a személyes vagy telefonon keresztüli egyeztetést is megnevezték.

+ eredmények

Mennyiben változott meg a felsorolt platformokon a szervezet/csoport kommunikációja?

Kód 1: A kommunikáció változása

Értékek: 1 – Megváltozott; 2 – Nem változott; 3 – Nem tudja/Nem válaszolt

Eredmény: 44 Megváltozott – 73%; 4 Nem változott – 7%; 12 Nem tudja/Nem válaszolt – 20%

Ez a kód azt próbálja egyértelműsíteni, hogy a pályázók beszámolnak-e a kommunikációban a projekt hatására bekövetkezett módosulásról. A válaszok alapján elmondható, hogy a támogatottak 73%-a észlelt ilyen jellegű változást („Szervezetünk kommunikációja sokkal aktívabb, naprakészebb lett az elmúlt egy évben”).

Kód 2: A változás jellege

Értékek: 1 – Minőségi; 2 – Mennyiségi; 3 – Mindkettő; 4 – Egyik sem/Nem válaszolt

Eredmény: 4 Minőségi – 7%; 16 Mennyiségi – 27%; 23 Mindkettő – 38%; 17 Egyik sem – 28%

A második kód az észlelt változás jellegét próbálja megragadni, méghozzá annak a jelölésén keresztül, hogy az mennyiségi vagy éppen minőségi. Mennyiségi változásként kódoltunk minden olyan választ, amelyben a számok, az előfordulási/megjelenési gyakoriság helyeződik előtérbe ([a kommunikáció] „sűrűsödött, rendszeresebbé vált...”), amely így a szövegek 27%-ában fordult elő. Minőségi változás alatt a kommunikáció tartalmában, folyamatában bekövetkezett alakulást értettük („A belső körben elindult az operatív kommunikáción túl a tudásmegosztás is”), ez a válaszokban csak 7%-ban fordult elő. A leggyakrabban, 38%-ban a mind minőségi és mind mennyiségi változás említését kódoltuk le („Igyekszünk minden tevékenységünket és programunkat megmutatni a nyilvánosságnak a tervezési fázistól az eseményeket követő beszámolóig. Amennyiben tudjuk és lehetőségünk van

rá, képekkel is bemutatjuk a hangulatot, a bevont személyek-csoportok számát”).

Kód 3: A változás iránya

Értékek: 1 – Pozitív; 2 – Negatív; 3 – Ambivalens; 4 – Nem tudja/Nem válaszolt

Eredmény: 41 Pozitív – 69%; 0 Negatív; 2 Ambivalens – 3%; 17 Nem válaszolt – 28%

A harmadik kód a változás valenciáját próbálja megragadni, azaz hogyan ítélik meg a pályázók azt, hogy inkább pozitív, negatív vagy éppen ambivalens módon alakult a kommunikációjuk. A leggyakoribb opció a pozitív megítélés lett, a válaszok 69%-ában egyértelműen ez fejeződött ki („Sokat tanultunk a bemutatkozó délutánon, illetve az ECK rendezvényeken. Emellett nyomon követtük nálunk tapasztaltabb, rutinosabb szervezetek munkáját. Igyekszünk tovább fejlődni a továbbiakban is.”), míg ambivalensnek csak két fő („Ami érdekes viszont, hogy a programok szervezése során több zárt messengercsoport alakult /pl. kenyérlángossütők/, amiből azóta konfliktusok vannak”), negatívnak pedig senki nem ítélte a változást.

Működtek együtt a projektidőszakban olyan szervezettel, intézménnyel, csoporttal (ha igen, milyen formában), akikkel a továbbiakban is szívesen dolgoznátok együtt (és milyen formában folytatnátok)?

Kód 1: Megvalósult együttműködés

Értékek: 1 – Igen; 2 – Nem; 3 – Nem említi

Eredmények: 50 Igen – 83%; 2 Nem – 4%; 8 Nem említi – 13%

Ezzel a kóddal a projektidőszak alatt megvalósult együttműködésekét próbáltuk feltérképezni. Elmondható, hogy a pályázók 83%-a kooperált, méghozzá átlagosan 4 másik csoporttal történt közös munka („Számos folytatásra érdemes

együttműködés valósult meg, és még több kezdett körvonalazódni az utóbbi fél éves időszakban...). Nyolc esetben nem tettek erről említést, és csak két szervezet esetében nem alakult ki semmilyen partnerség.

Kód 2: Együttműködés jellege

Értékek: 1 – Magánszemély; 2 – Csoportok/Szervezetek; 3 – Mindkettő; 4 – Nem válaszolt

Eredmények: 0 Magánszemély; 43 Csoportok/Szervezetek – 72%; 7 Mindkettő – 12%; 10 Nem említi – 16%

Ezzel a kóddal azt próbáltuk feltérképezni, hogy kik között alakultak ki kapcsolatok, kerültek-e bevonásra magánszemélyek, vagy inkább a szervezetek domináltak. A válaszok alapján egyértelműen az utóbbi mondható el, 72%-ban csoportok működtek együtt, csak magánszemélyek nem kapcsolódtak hozzájuk. A válaszok 12%-ában jelent meg az, hogy mind szervezetek, mind magánszemélyek segítették a pályázók munkáját.

Kód 3: Együttműködés kerete

Értékek: 1 – Támogatás; 2 – Közös program; 3 – Mindkettő; 4 – Nem válaszolt

Eredmények: 10 Támogatás – 17%; 10 Közös program – 17%; 24 Mindkettő – 40%; 16 Nem válaszolt – 26%

E kód mentén az együttműködés kereteit, formáját elemeztük, a támogatás alatt az anyagi, és/vagy természetbeni hozzájárulást értettük, míg a közös program kölcsönös segítségnyújtást, együttműködést jelentett egy-egy program elejétől a végéig. Elmondható, hogy a pályázók 40%-a mindkét formában működött együtt, ugyanolyan mértékben, 17%-ban kaptak csak támogatást, illetve rendeztek csak közös programot.

Kód 4: Jövőbeli együttműködés

Értékek: 1 – Igen; 2 – Nem; 3 – Nem említi

Eredmények: 33 Igen – 55%; 0 Nem; 27 Nem említi – 45%

Nemcsak a megvalósult kooperációk tekinthetők fontosnak, hanem annak a lehetősége is, hogy ezek a jövőben folytatódjanak, vagy éppen új kapcsolódások alakulnak ki. Erre kérdez rá ez a kód, így azt találtuk, hogy a pályázók 55%-a továbbra is együttműködne a már meglévő kapcsolatokkal, vagy nyitna mások felé („A sportrendezvények szervezése és lebonyolítása kapcsán folyamatos együttműködésre számítnak mi is és ők is”). Senki nem jelezte azt, hogy nem tervezi ezt, de 27-en nem válaszoltak, vagy érdemben nem fogalmaztak meg erre irányuló cselekvést.

Kód 5: Jövőbeni együttműködés keretei

Értékek: 1 – Támogatás; 2 – Közös program; 3 – Mindkettő; 4 – Nem említi

Eredmények: 4 Támogatás – 7%; 10 Közös program – 17%; 16 Mindkettő – 27%, 30 Nem említi – 50%

A kérdéshez tartozó utolsó kód a lehetséges jövőbeni együttműködés kereteire kérdez, ugyanazon értékekkel dolgozik, mint a kettővel ezelőtti kód. Fontos megjegyezni, hogy a pályázók fele nem válaszolt erre a kérdésre, így a legtöbb válasz 27%-kal a mindkettő opció volt, aztán a közös program 17%-kal, majd a támogatás.

Melyik az a terület, amelyben úgy érzed, szervezeted vagy csoportod a legtöbbet fejlődött a projektidőszak alatt, és melyik az a terület, ahol úgy látod, a szervezetednek még mindenképpen további fejlődésre lenne szüksége?

+ eredmények

Kód 1: Fejlődött-e?

Értékek: 1 – Igen; 2 – Nem; 3 – Nem említi

Eredmények: 59 Igen – 98%; 1 Nem említi – 2%

Ez a kód azt mutatja meg, hogy a pályázók a program hatásaként észlelnek-e fejlődést a csoportjukon vagy szervezetünk belül. Egy válaszoló kivételével mindenki kifejezte, hogy a projektidőszak fejlesztő hatással volt rájuk („Egyesületünk legtöbbet a projektmunka és a szervezés területén fejlődött”).

Kód 2: Milyen területen fejlődött a szervezet/csoport?

Értékek: 1 – Kommunikáció; 2 – Szervezés; 3 – Adomány; 4 – Bevonás; 5 – Nem említi

Eredmények: 25 Kommunikáció – 22%; 38 Szervezés – 35%; 16 Adomány – 15%, 30 Bevonás – 27%; 1 Nem említi – 1%

Míg az előző kód a fejlődés bekövetkeztére kérdezett rá, addig ez pontosítani hivatott, hogy mely területeken volt ez a leginkább érzékelhető. A pályázók által megfogalmazott fejlődési irányokat négy nagyobb kategóriába soroltuk, amelyek alatt például kiegészítve a következőket értjük. A Kommunikációhoz soroltuk mind a külső („Sokat fejlődött a kommunikációs stratégiánk...”), mind a belső kapcsolattartást („Amiben a legtöbbet fejlődöttünk: belső kommunikáció...”), amelyekről összességében elmondható, hogy a válaszok között 22%-ban fordult elő. A Szervezés alatt nemcsak a szigorúan vett szervezési feladatokat, az adminisztrációt („Sokat fejlődöttünk a szervezői munka terén”), hanem a tervezést és a szervezet strukturális alakulását is értjük („Jobban összedolgozunk, megtaláltuk mindenkinek az erősségét, és ez alapján osztjuk le a feladatokat”), amelyek 35%-ban kerültek említésre. Az Adományhoz soroltuk az ezzel kapcsolatos pénzügyi, illetve természetbeni támogatásért folyamodó tevékenységek megszervezését („A pénzügyi

támogatók megtalálása. Jelentősen növeltük a beérkező adományokat.”), ez a kategória pedig 15%-át tette ki a válaszoknak. A Bevonás kategóriához nemcsak a tagok, önkéntesek, támogatók aktivizálását rendeltük, hanem a más szervezetekkel való együttműködés kialakítását is („Tagi aktivitásunk, programjaink és rendszeres résztvevőink száma jelentős mértékben növekedett, több különböző társszervezettel élő munkakapcsolat alakult ki...”), így ez az érték összességében 27%-ban fordult elő.

Kód 3: Fejlődne-e valamiben még?

Értékek: 1 – Igen; 2 – Nem; 3 – Nem említi

Eredmények: 56 Igen – 93%; 0 Nem; 4 Nem említi – 7%

A harmadik kód arra kérdez rá, hogy az észlelt fejlődés, változás mellett látnak-e a csoportok, szervezetek még fejlődési lehetőséget a jövőben. Hasonlóan az ehhez a kérdéshez tartozó első kódhoz, itt is három lehetőség mentén történt a kódolás, ami alapján elmondható, hogy 93%-a a pályázóknak lát még előrelépési opciókat („További fejlődésre van szükségünk azonban ahhoz, hogy tevékenységünket bővíteni tudjuk”).

Kód 4: Milyen területen fejlődne?

Értékek: 1 – Kommunikáció; 2 – Szervezés; 3 – Adomány; 4 – Bevonás; 5 – Nem említi

Eredmények: 33 Kommunikáció – 34%; 23 Szervezés – 23%; 19 Adomány – 20%; 18 Bevonás – 18%; 5 Nem említi – 5%

Az ehhez a kérdéshez tartozó második kódnál ismertetett kategóriákat alkalmaztuk ennél a kódnál is. Ez alapján elmondható, hogy leginkább fejlesztésre szoruló területként a Kommunikáció („Több embert kell bevonni az online kommunikációba”) lett megnevezve, ezután a Szervezés („Gyengességünk a programok időben megszervezése és marketingje”), majd az Adomány („...

ahhoz, hogy pályázati források nélkül is fenntartható legyen az egyesületünk, ki kell dolgoznunk az eseményeinken kívül is működő forrásgyűjtési koncepciót”) és végül a Bevonás („A gyakorlatlanságunk miatt az önkéntesek bevonása, illetve a mindenkinek megfelelő időpontok megtalálása is nehezen ment”).

5.) Az első és második körben is nyertes pályázatokról

Az elemzés során lépett fel az igény arra, hogy megnézzük az első és második ciklusban is támogatást nyert pályázók lehetséges változását. Összesen huszonhárom ilyen pályázóról beszélhetünk, amelyek közül az egyik nyertes a második körben végül visszaadta a támogatást, így huszonkettő esetében tudtunk a két időszak között összehasonlítást végezni. Az elemzéshez először az adatok összeegyeztetését végeztük el, hiszen a második ciklus záróbeszámolója egy módosított verziója az elsőnek. Ebben a folyamatban első lépésként az állításokat egyeztettük össze, amely végül tíz mondatpár közötti összehasonlítást tett lehetővé. Ezt követően az Eredmények és hatások, illetve a Fejlődés nevet viselő, nyitott végű kérdéseket a második záróbeszámolóban alkalmazott kódrendszer alapján kódoltuk az első beszámolóban is. A számadatokat, illetve az állításokra adott válaszokat a már fentebb is említett Jamovi-programban összetartozó minta T-próbának vetettük alá, illetve ahol indokolt volt a normalitásvizsgálat eredménye alapján, ott Wilcoxon-próbával folytattuk az elemzést. A szöveges válaszok értékelése nem a statisztikai programban történt, hanem deskriptív módon. Mindezek eredményeit az alábbiakban ismertetjük, valamint mellékeljük (4. számú melléklet).

Érdemesnek gondoltuk megemlíteni az eredmé-

nyek értelmezése előtt, hogy a nyertesek nem feltétlenül ugyanazzal a projekttel pályáztak a második körbe, és nem feltétlenül ugyanabba a kategóriába (Indító vagy Erősítő). A huszonkét darab pályázatból kettő volt, amely az első ciklusban Indító kategóriában nyert, a másodikban pedig Erősítőben. A többi pályázó mindkét időszakban ugyanabban a kategóriában nyert, így beszélhetünk tizennégy Erősítő és hat Indító kategóriás pályázatról. Megfogalmazódott bennünk egy olyan feltevés, hogy aki első évben Indító volt, a másodikban pedig Erősítő, azok magasabb számokat adnak meg az indikátoroknál, amelyet azonban nem tudtunk vizsgálni az alacsony mintaszám miatt.

A számadatok változása

Azért esett a választásunk az összetartozó minta T-próbára ebben az esetben, mert ugyanazokat a szervezeteket vizsgáltuk két, eltérő helyzetben, azaz az ECK első és második ciklusában, továbbá folytonos, skála adatokkal dolgoztunk. Ez az elemzési eljárás tulajdonképpen azt próbálja statisztikai úton bebizonyítani, hogy két helyzetben kapott értékek átlagos különbsége szignifikánsan eltér-e a nullától. Ezzel arra a kérdésünkre kapunk választ, hogy van-e különbség a két ciklus között, és ha igen, mekkora, illetve milyen irányú az eltérés. A próba futtatása előtt normalitásvizsgálatot végeztünk annak érdekében, hogy megbizonyosodjunk az adataink normális eloszlásáról, amelynek pontos eredménye a mellékletben található (4.1 számú melléklet). A normális eloszlás egy olyan valószínűségi függvény, amelyben a legtöbb érték adott tartomány közepén tömörül, így tulajdonképpen az adatok elhelyezkedés szempontjából haranggörbét formáznak. Ez alapján két adatpárnak – a Belső kör létszáma, illetve az Önkéntesek létszáma –

+ eredmények

	Elemszám	Átlag	Medián	Szórás
I.Résztvevők	20	319.7	180	317.88
II.Résztvevők	20	441.6	184.5	594.67
I.Szervezők	20	11.1	6.5	12.95
II.Szervezők	20	24.4	10	42.75
I. Belső kör	20	11.4	7.5	9.94
II.Belső kör	20	11.5	9	8.17
I.Támogatók	18	225.5	27.5	582.30
II.Támogatók	18	411.6	113.5	645.13
I.Önkéntesek	20	15.7	12	13.68
II.Önkéntesek	20	22.2	15	17.23

Táblázat 19. Az első és második ciklus számadatai közötti eltérés (I – első ciklus, II – második ciklus)

lett megfelelő az eloszlása, így őket továbbra is a T-próba eredményei mentén jellemezhetjük. A másik három adatpárnál a T-próba robusztus, ordinális adatokkal dolgozó változatát alkalmaztuk, azaz a Wilcoxon-próbát.

A fentebbi táblázat (Táblázat 19) azt szemlélteti, hogyan változtak az egyes számadatok a két ciklusban azoknak átlagát, mediánját (az adatsor közepén elhelyezkedő szám, más néven helyzeti középérték) és szórását tekintve. Tizennyolc értékelhető adat alapján a Támogatók ($W=10$, $p<0.01$), húsz értékelhető adat alapján pedig az Önkéntesek létszáma ($t(19)=-2.38$, $p<0.05$) szignifikánsan változott a két évet tekintve, ezeket jelölik a vastagon szedett sorok. A támogatók létszáma a második évben tehát nőtt az első évhez képest, ugyanígy az önkéntesek számában is ez észlelhető, míg a résztvevők, a szervezők és a belső kör számának változásában nincs jelentős eltérés. Úgy véljük, hogy a magyarázat a stagnáló adatokra, hogy egy szervezet nem nőhet a végtelenségig. A szervezeten belül szorosabban együttműködők és az aktívan munkába vonhatók

(belső kör, szervezők, önkéntesek) száma, illetve a megszólítható közösség mérete (résztvevők) is elérhet egy optimumot. A támogatók és önkéntesek létszámának növekedését ugyanakkor sikerként kezelhetjük, mivel a szervezet körüli szimpatizánsok, érdeklődők nagyobb számban és aktívabban járulnak hozzá a szervezet sikerességéhez. Ez az eredmény részben annak hatására következett be, hogy a képzések és konzultációk alkalmával kiemelten foglalkoztunk ezzel a témával, próbáltuk felhívni a helyi erőforrások meglétének fontosságára a figyelmet. Ahogyan már említettük, ezek a kategóriák és tartalmuk, hiába voltak definiálva, mást és mást jelenthetnek a pályázóknak, illetve a beszámoló önbevallásos jellege miatt a számadatok eltérhetnek a valóságtól.

Az állítások változása

Az állítások elemzésénél szintén az összetartozó mintás T-próbára esett a választásunk, ugyanazon indokok miatt. A próba futtatása előtt ismét normalitásvizsgálatot végeztünk annak érdekében, hogy megbizonyosodjunk az adataink nor-

+ eredmények

	Elemzszám	Átlag	Medián	Szórás
I.Item1	22	5.82	6	1.435
II.Item1	22	5.91	6	1.109
I.Item2	22	6.41	7	0.734
II.Item2	22	5.86	6	1.037
I.Item3	21	4.0	4	2.510
II.Item3	21	3.81	4	2.358
I.Item4	21	5.90	6	1.3
II.Item4	21	6.0	6	1.225
I.Item5	22	1.55	1	1.335
II.Item5	22	2.0	1	1.952
I.Item6	22	5.27	6	1.453
II.Item6	22	4.91	5	1.849
I.Item7	21	4.81	5	1.327
II.Item7	21	5.62	6	1.431
I.Item8	22	5.77	6	1.307
II.Item8	22	5.59	6	1.563
I.Item9	22	1.64	1	1.217
II.Item9	22	1.68	1	1.171
I.Item10	22	5.41	6	1.843
II.Item10	22	4.59	5	1.333

Táblázat 20. Az első és második ciklus állításaira adott értékek változása (I – első ciklus, II – második ciklus)

mális eloszlásáról, amelynek pontos eredménye a mellékletben található (4.2 számú melléklet). Ez alapján normális eloszlás csak a negyedik és hatodik állításra adott válaszok esetében volt megfigyelhető, ezeknél a t-értéket vettük figyelembe, míg a többi állításnál a Wilcoxon W-t.

A fentebbi táblázat (Táblázat 20) azt szemlélteti, hogyan változtak az egyes állításokra adott értékek a két ciklusban azoknak átlagát, mediánját és

szórását tekintve. A vastagon jelölt sorok itt ismét a szignifikáns eltéréseket jelölik. Huszonkét adat alapján a második állításra adott válaszokban ($W=58, p<0.05$), ismét huszonkét adat alapján az ötödikben ($W=0, p<0.05$), végül huszonegy adat alapján a hetedikben ($W=15, p<0.05$) észlelhető változás. Ezen értékek alapján elmondható, hogy a szervezetek ugyan a második ciklusban is inkább egyetértenek azzal az állítással, hogy előrelépést tettek a helyi/tágabb közösségek

+ eredmények

megszólításában, ennek az átlagértéke szignifikánsan csökkent az első ciklushoz képest. Ennek egy magyarázata lehet, hogy az első körben már sikeres volt a megszólítás, így ezen időszakban ez kevésbé került fókuszba. Úgy ítélték meg továbbá, hogy jelentős előrelépés történt a szervezet/csoport fenntarthatóságában az első ciklushoz képest. Ezt is sikerként könyvelhetjük el, ahogyan a támogatók számának növekedését, hiszen erre is kifejezetten nagy hangsúlyt fektettünk a képzések során. Jobban egyetértettek ugyanakkor azon állítással, amely szerint mások nem gondolják, hogy fontos munkát végeznek, ezért hajlandóak lennének őket pénzzel támogatni, viszont a legtöbb válasz a skálán még így is a nem érték egyet lehetőség volt.

A szöveges válaszok változása

Ahogy már korábban jeleztük, úgy döntöttünk, hogy ezek elemzéséhez nem hívjuk segítségül a statisztikai programot, hanem deskriptív módon számolunk be a két kódolás eredményeiről.

I. CIKLUS	II. CIKLUS
Eredményesség Eredményesnek ítélik a projektet? (1-Igen, 2-Nem, 3-Részben, 4-Nem tudja/Nem válaszolt)	
Eredményes: 86%, Részben: 10%, Nem említi: 4%	Eredményes: 86%, Részben: 14%
Fejlődés Érzékelnek fejlődést? (1-Igen, 2-Nem, 3-Nem említi)	
Igen: 90%, Nem említi: 10%	Igen: 100%
A fejlődés területei Milyen területen fejlődnének még? (1-Kommunikáció, 2-Szervezés, 3-Adomány, 4-Bevonás, 5-Nem említi)	
Kommunikáció: 31%, Szervezés: 27%, Adomány: 6%, Bevonás: 36%	Kommunikáció: 21%, Szervezés: 33%, Adomány: 18%, Bevonás: 28%
További fejlődés Fejlődnének-e még? (1-Igen, 2-Nem, 3-Nem említi)	
Igen: 77%, Nem említi: 23%	Igen: 95%, Nem említi: 5%
További fejlődés területei Milyen területen fejlődnének még? (1-Kommunikáció, 2-Szervezés, 3-Adomány, 4-Bevonás, 5-Nem említi)	
Kommunikáció: 18%, Szervezés: 15%, Adomány: 15%, Bevonás: 36%, Nem említi: 15%	Kommunikáció: 38%, Szervezés: 18%, Adomány: 24%, Bevonás: 18%, Nem említi: 2%

25

Táblázat 21. Az első és második ciklus szöveges válaszainak változása

A nyitott kérdésekre adott szöveges válaszok alapján elmondható, hogy az eredményesség

+ eredmények

26

szempontjából nem változtak a szervezetek, az első és második ciklusban egyaránt 86%-a ítélte eredményesnek a projektjüket. Ami módosult, az a részben eredményesnek vélt projektek száma, hiszen ezek az első körben nem jelentek meg, míg a másodikban a válaszok 14%-át tették ki. Az első pályázati ciklusban a szervezetek 90%-a érezte úgy, hogy fejlődött, amely önmagában is jelentősnek mondható, a második ciklusban azonban kivétel nélkül mindenki érzékelt fejlődést. Az eddigi fejlődés területeinél látható viszonylag nagyobb elmozdulás a százalékok szintjén. Ennek a legfontosabb része az első ciklusban a bevonás volt, ezt követte a kommunikáció, majd a szervezés, míg az adománygyűjtés a válaszok 6%-át tette csak ki. A második ciklusban ezzel szemben a szervezést emelték ki leginkább, majd a bevonást, a kommunikációt. Az első ciklushoz hasonlóan az adománygyűjtés szintén az utolsó helyen említődött meg, azonban többször fordult elő a válaszokban, amely összhangban van a fentebb említett támogatók számának növekedésével, illetve a fenntarthatóságban való előrelépéssel. Szintén látható változás a számok szintjén a további fejlődésre való igény esetében, amely az első körben 77%-ban került említésre, a másodikban már 95%-ban. Ennek konkrét területei közül az első pályázati időszakban a bevonás emelkedett ki, amelyet a kommunikáció, majd az adománygyűjtés és szervezés követ. A második ciklusban a kommunikáció említődik meg mint legfontosabb fejlesztendő terület, ezt követi az adománygyűjtés, majd a bevonás és szervezés.

Összefoglalás, kitekintés.

Ezen tanulmányban arra vállalkoztunk, hogy beszámoljunk az Erősödő Civil Közösségek program második ciklusának hatásméréséről.

Az első pályázati időszakban megfogalmazott céljainkat, a civil közösségek erősítését, összekovácslását a második szakaszban is szem előtt tartottuk. A legfőbb fejlesztési területeknek – a kommunikáció, fundraising és a bevonás/bázisépítés – megfelelően mentoráltuk pályázóinkat a pozitív változás elérésének érdekében. Az általunk kialakított és a visszajelzések alapján hatékony pályázati rendszerünkben ebben az évben a pályázóink száma és a kiosztott támogatás mértéke is meghaladta az előző évit. Ez jól mutatja, hogy az ECK a dél-dunántúli régió egyik legfontosabb támogatási programja. A szintén általunk létrehozott, az előző ciklushoz képest pontosabb záróbeszámoló adatainak elemzésével pedig a számok szintjén is megbizonyosodhattunk minderről. Ezen beszámolóban első lépésként tehát a mérés apropóját, aztán az alkalmazott módszereket ismertettük, majd pedig a számadatok, állítások és nyitott végű kérdések mentén rálátásunk nyílt a második támogatási ciklus eredményeire. Összefoglalóan elmondhatjuk, hogy a második év alatt is – az első évhez hasonlóan – pozitív irányba fejlődött a szervezetek tudatossága az ECK program kulcsterületein.

Az úgynevezett hard adatok jelentős kapacitásbővülést jeleznek, hiszen nemcsak a rendezvényeken részt vevők létszáma, hanem a szervezői kör bővülése, a belső mag és az önkéntesek, valamint a szervezet körüli támogatók, szimpatizánsok száma is jelentősnek mondható a régióra jellemző átlagosan kis szervezetméret ismeretében. Az előző ciklushoz képest is magasabb számban vettek részt a rendezvényeken és azok szervezésében, ez utóbbi növekedése figyelemre méltónak mondható a szervezők, támogatók, önkéntesek létszámát tekintve, van, ahol majdnem kétszeresére növekedett a létszám. Az idei évben talán az adatok alapján nagyobb hangsúly helyeződött a csoportok tagságának bővítésére és megerősítésére, de mindemellett természetesen a programokba vonzás terén is kiemelkedtek a támogatott szervezetek. Ez utóbbit támasztja alá, hogy úgy vélték, komoly előrelépést tettek a helyi/tágabb közösségek megszólításában. Kiemelten fontosnak tartották, hogy a szervezetek aktív tagsága bővüljön, növekedjen az önkéntesek létszáma, amelynek eredményessége a számadatokon is érzékelhető.

Elmondhatjuk tehát, hogy a pályázók nagy jelentőséget tulajdonítanak a már említett kulcsterü-

leteknek: a bevonásnak, a kommunikációnak és a fundraisingnek. Erre az állításokra adott értékekből következtethetünk, mivel a legmagasabb átlag a megszólítás, a tagság növelése, az anyagi függetlenség, a szervezeti struktúra és az együttműködés kérdéseinél figyelhető meg. Elmondható, hogy hasonlóan az első évhez, tudatosabbá, illetve aktívabbá vált ezeken a területeken a szervezetek/csoportok működése. Ahogyan azt már fentebb említettük, az állítások elemzése azt a következtetést látszik alátámasztani, hogy ezt a ciklust inkább a szervezeti struktúra és működés stabilizálására való törekvés jellemzi. Úgy értékelték, hogy a csoporton belül tisztázódtak a felelősségi körök és az ezekhez kapcsolódó teendők, valamint működésükre sokkal inkább jellemző a tudatosság és tervezettség. A pályázók alapvetően pozitív attitűddel állnak saját munkájukhoz, értékesnek tekintik azt, folytonos fejlődési lehetőségeket keresnek tele tervekkel a jövőre nézve – és ez a bizakodó hozzáállás meg is nyilvánul a közvetlen és tágabb környezet hozzájuk való kedvező viszonyulásában.

A szöveges válaszok kódolása alapján a következőként összegezhetők a második ciklus fejleményei. A fentebb leírt előrelépéseket mintegy alátámasztja, hogy a projekteket a pályázók jelentős része eredményesnek ítélte. A szervezetek nagyobb hangsúlyt fektettek az anyagi függetlenség, a pályázati bevételektől való függőség háttérbe szorítására a pénzadományok, természetbeni segítség elfogadásán és aktív felkutatásán, valamint a saját szolgáltatások működtetésén keresztül. Úgy vélték, hogy ezzel előrelépést tettek a csoport fenntarthatóságában, amellyel rövid, de akár hosszú távú működésük is biztosítva van. Kommunikációjukban a legkiemelkedőbb szerepet a szociális média felületei játsszák. Az itt zajló információmegosztás pozitív irányú,

mennyiségi és minőségi változással jellemezhető, azaz tudatosabban és gyakrabban osztottak meg tartalmakat, amely jelzi, hogy sikeresen tudják ott magukat képviselni, programjaikat másoknak megmutatni, illetve résztvevőket bevonítani. Együttműködések is kialakultak a projektidőszak során, többnyire közös programok szervezése biztatott szervezeteket az összefogásra. A pályázók többségénél kifejeződött a folytatásra való igény, amely hosszú távon erősítheti munkájukat. Az első időszak adataihoz hasonlóan majdnem mindegyik szervezet fejlődést észlelt magán, még azok közül is néhányan, akik részben értékelték eredményesnek ezt az időszakot. A pályázók úgy értékelték, hogy a legnagyobb előrelépés a szervezés, valamint a bevonás területén történt, amely konzisztens eredmény a számadatokkal és az állításokra adott értékekkel. Megfogalmazódott további változásra való igény leginkább a kommunikáció, illetve a szervezés kapcsán, amelyekre képzéseket építünk az elkövetkezendő időszakban.

Az első és második ciklusban is támogatott pályázók esetében nem beszélhetünk látványos változásról, de vannak olyan területek, ahol jelentősebb elmozdulás figyelhető meg az adatok szintjén. A második ciklusban emelkedett a támogatók és önkéntesek száma, előrelépés történt a szervezetek, csoportok fenntarthatóságában, visszalépés történt ugyanakkor a közösségek megszólításában. Mindemellett a pályázók sokkal inkább érzékelték fejlődést a kommunikáció, bevonás, szervezés és adománygyűjtés területein az első pályázati ciklushoz képest. Úgy gondoljuk, hogy ezek az eredmények is jól illeszkednek az eddig ismerttetett és magyarázott tendenciák sorába.

A záróbeszámolókból nyert információk nemcsak az adott projektidőszak milyenségét jel-

+ összefoglalás, kitekintés

lemzik jól, hanem segítséget adnak a következő lépések megtervezéséhez is. Felmértük, hogy milyen területeken lenne igény a fejlődésre – ezeknek megfelelő képzési programokat, tréningeket, workshopokat alakítottunk ki az elkövetkezendő időszak pályázóinak. Tisztában vagyunk vele továbbá, hogy egy vizsgálatnál, így ebben az esetben is, mindig két, tökéletlen tényezővel kell számolnunk – mégpedig az emberrel és az eszközzel. A harmadik ciklusra módosítottuk a mérőeszközökön, az adatgyűjtési és értelmezési technikákon a pontosabb adatok érdekében.

A hatásmérés eredményei alapján megállapíthatjuk, hogy ez a szakasz is sikerrel zárult. A fentebbi adatokból kirajzolódik az a pályázó szervezetekben végbemenő fejlődési ív, amelyet a projekt hatásaként értelmezhetünk. Elmondhatjuk tehát, hogy összességében pozitív befolyással volt a program egyrészt a szervezetekre, amelyek az általunk fontosnak tartott területeken megerősödtek. Másrészt, közvetetten is eredményesnek mondhatjuk a programot, hiszen több ezer embert sikerült elérni, bevonni a pályázók által szervezett programokba. Az első évben energiánk nagy részét a támogatási program lebonyolítása foglalta le, így külsős szakértők bevonásával a három fő fejlesztési terület témáját körbejáró tréningek megtartására került sor. A második körben ezzel szemben a pályázók igényein alapuló képzéseket alakítottunk ki és tartottunk meg, amelyek pozitív hatása nemcsak a visszajelzésekben, hanem az adataink szintjén is megnyilvánult. Mind ezt, mind pedig a támogatási rendszerünk sikeres, hatékony működését fontos mérföldkönek tekinthetjük az Erősödő Civil Közösségek program második évében.

Melléklet.

30

1. számú melléklet. A második ciklusban tartott tréningek rövid leírása

Lájkvadászat: Hogyan használd a közösségi médiát

Hogyan működnek a legnépszerűbb közösségimédia-csatornák? Miért van rá szükségünk, hogyan tudjuk hatékonyan használni őket? Tippek, trükkök a Facebook és az Instagram magabiztos használatához, a közösségi oldalakat működtető algoritmusok jobb megértéséhez. (A kezdő alkalmat azoknak ajánljuk, akiknek nincs még Facebook- vagy Instagram-fiókjuk, nem igazán használták még ezeket a felületeket, de szívesen elkezdenék az ismerkedést. A haladó alkalmat azoknak ajánljuk, akik kezelnek már Facebook/Instagram-oldalt vagy -csoportot, de szeretnék elmélyíteni a tudásukat, és maximalizálni a posztjaik eredményességét. A kezdő és a haladó képzés külön-külön végezhető, a kezdő képzésen való részvétel nem feltétele a haladón való részvételnek.

Átment? – Bevezetés a civil szervezetek kommunikációjába

Hiába mi csináljuk a legszuperebb dolgokat, ha senki nem tud róla. A képzésen megismerkedünk a kommunikáció fontosságával, átadunk néhány hasznos gyakorlati praktikát, amivel felépíthető a szervezet kommunikációja. A csapat érdeklődését figyelembe véve foglalkozunk olyan módszerekkel és megoldásokkal, amik hasznosak lehetnek, ha meg szeretnénk szólítani másokat.

Kritikus tömeg – Bázisépítés kezdőknek és haladóknak

Több aktív, elkötelezett embert szeretnél a szervezetbe? Mit tegyünk, hogy több segítőt tudjunk mozgósítani a tevékenységeinkhez? Mit változtassunk a szervezetünk működésében, hogy társakat találjunk a tervezgetéshez, közös gondolkodáshoz? Képzésünkön támpontokat kaphatsz a tudatosabb bázisépítéshez, és megismerheted mások tapasztalatait.

Ez veszélyes! Kampánystratégia-tervezés civil szervezeteknek

A képzés során megismerjük, hogyan lesz sikeres egy kommunikációs kampány, mi szükséges egy eredményes kezdeményezéshez, hogyan lehet és miért fontos felépíteni egy kampánystratégiát. Tippek, módszerek és know-how lépésről lépésre kezdőknek, újrakezdőknek és haladóknak. A képzés során a résztvevők egy saját kampányt is megterveznek majd.

A kevesebb több? – Saját forrás tervezése

Adományok, tagdíj, saját szolgáltatás bevétele? A pályázati lehetőségek hullámvasútján túl mivel tehető stabilabbá, tervezhetőbbé a szervezet gazdálkodása? Képzésünkön támpontokat kaphatsz a tudatosabb forrásszervezéshez, és megismerheted mások tapasztalatait.

Szervezz, tervezz, tartsd meg – önkéntesmenedzsment

Miért jó önkéntesekkel dolgozni? Egy önkéntes nemcsak plusz munkaerő, de új szempontok, ötletek generátora, viszi a szervezet hírért, aktivistává válik, új önkénteseket hoz be, adományozóvá válik, adományozókat hoz be, jó az ügynek, jó a szervezetnek. De hol terem a jó önkéntes? Egyáltalán milyen munkára milyen ember kell? Hogyan hozhatsz létre olyan rendszert, amiben mindenki jól érzi magát, és hatékonyan járul hozzá a közös munkához? A képzés során végigvesszük a sikeres önkéntesmenedzsmenthez elengedhetetlen lépéseket, és elkezdünk dolgozni a saját koncepciótokon.

Fedezd fel! – Bevezetés az Európai Szolidaritási Testület pályázati lehetőségeibe

A képzés során a résztvevők megismerkednek az Európai Szolidaritási Testület programjának céljaival, támogatjuk őket abban, hogy ötleteiket a célokkal összhangban fogalmazzák meg, a pályázat gyakorlati elkészítését pedig közösen vállaljuk meg a program mind tartalmi, mind formai és technikai szempontjait figyelembe véve. A háromalkalmas képzés végére kész pályázati anyagokat szeretnénk a kezükbe adni, mellyel akár a következő pályázati határidőre is pályázhatnak. A képzési alkalmak egymásra épülnek, és szeptemberben kiegészülnek további egy képzési nappal, így a három nap együttes elvégzése ad teljes képet a témáról.

2. számú melléklet. A záróbeszámoló

Erősödő Civil Közösségek 2019

Projektzáró beszámoló űrlap

Irányelvek

Az űrlap kitöltésénél, kérek, vegyétek figyelembe, hogy ahogy az eddigiekben, úgy jelen esetben is a valós eredményekre, hatásokra és tapasztalatokra vagyunk kíváncsiak. Saját munkátok eredményeinek megismerése mellett célunk az is, hogy az egész programunk hatékonyságát mérjük, ezért a reális visszajelzések sokat segítenek nekünk. Mivel a pályázat benyújtásakor egyes indikátorokat, megcélzott eredményeket nem mi, hanem ti magatok határoztátok meg, kérjük, az általatok kitűzött célokhoz viszonyítsátok az elért eredményeket. Az űrlap egyes kérdései az általunk kiemelten fontosnak meghatározott területeken elért fejlődést hivatottak mérni. Tudjuk, hogy ezek nem mindegyikén terveztetek előrelépést, ezért nem lep meg minket, ha az egyes programok különböznek abban, hogy a mi szempontjaink közül melyik területen értek el pozitív változást.

Eredmények és hatások

Kérlek, foglald össze a projekt véleményed szerint legfontosabb eredményeit és hatásait! A kérdés megválaszolásánál, kérjük, vedd figyelembe a pályázati adatlapon a „A projekt számszerűsíthető eredményei és hatásai” részénél adott válaszod. Amennyiben a pályázat benyújtásakor megjelölt értékelési szempontokat kiegészítenéd még, tedd meg bátran. Kérlek, határozzátok meg továbbá a számotokra legmeghatározóbb mutatót, amin keresztül az általatok elért eredményeket a leginkább kézzelfoghatóvá lehet tenni. (maximum 2000 karakter)

Az ECK fejlesztési céljai szerinti eredmények

Kérlek, válaszoljatok az alábbi kérdésekre a támogatott programokra vonatkozóan!

Rendezvények résztvevőinek száma összesen:

A projekt keretében megvalósult programok szervezőinek száma:

Belső kör (a csapatotok, szervezetetek legaktívabb magja) létszáma:

Tágabb támogatói kör/bázis körülbelüli létszáma (akik kedvelik és figyelemmel kísérik tevékenységeteket):

Rendszeres önkéntesek száma:

Kérlek, válaszoljatok a projektidőszakra vonatkozóan!

Mutasd be, milyen tevékenységet és milyen eredménnyel végeztetek annak érdekében, hogy a szervezeteknek ne csak pályázati bevétele legyen (pl.: természetbeni adományok, pénzadományok, szolgáltatási bevételek).

Használt online kommunikációs csatornák: (például honlap, nyilvános Facebook-oldal, Facebook-csoport, Instagram, Twitter, Pinterest, hírlevél...)

+ melléklet

Mennyiben változott meg a felsorolt platformokon a szervezet/csoport kommunikációja:

Facebook-oldal lájkolóinak száma:

Működtetek együtt a projektidőszakban olyan szervezettel, intézménnyel, csoporttal (ha igen, milyen formában), akikkel a továbbiakban is szívesen dolgoznátok együtt (és milyen formában folytatnátok)?

Kérjük, 1-7 skálán kiemeléssel jelöld, hogy az alábbi állításokat mennyire érzed igaznak a szervezetedre, illetve csoportodra vonatkozóan. Az egyes az egyáltalán nem értek egyet, a hetes a maximálisan egyetértek.

It is important for our organization / group that new volunteers join our work on a regular basis.

1 2 3 4 5 6 7

Szervezetünk/csoportunk a projekt keretein belül komoly előrelépést tett a helyi és tágabb közösségek megszólításában.

1 2 3 4 5 6 7

Szervezetünknek/ csoportunknak érzékelhetően megnőtt a helyi médiában való megjelenéseinek száma.

1 2 3 4 5 6 7

Fontosnak tartom, hogy a szervezetemnek folyamatosan bővüljön az aktív tagsága.

1 2 3 4 5 6 7

Úgy érzem, a szervezetünk tudatosabban és tervezettebben működik.

1 2 3 4 5 6 7

Nem hiszem, hogy a mi munkánkat bárki olyan fontosnak tartaná, hogy hajlandó lenne pénzzel támogatni.

1 2 3 4 5 6 7

A projekt közvetlen vagy közvetett következményeképp sokkal aktívabbá, tudatosabbá vált a saját kommunikációs felületeink használata.

1 2 3 4 5 6 7

+ melléklet

A projekt következményeképp előrelépés történt a szervezet/csoport fenntarthatóságában.

1 2 3 4 5 6 7

A projektidőszak során több olyan aktív együttműködésünk alakult ki más civil szervezetekkel, illetve csoportokkal, amik hosszú távon erősítik a munkánkat.

1 2 3 4 5 6 7

Úgy érzem, rajtam és esetleg egy szűk, belső körön kívül senkinek nem fontos a szervezetünk jövője.

1 2 3 4 5 6 7

A projekt hatással volt a csoporttal kapcsolatban állók közéleti aktivitásának növekedésére.

1 2 3 4 5 6 7

34

Melyik az a terület, amelyben úgy érzed, szervezeted vagy csoportod a legtöbbet fejlődött a projektidőszak alatt, és melyik az a terület, ahol úgy látod, a szervezetednek még mindenképpen további fejlődésre lenne szüksége? (maximum 1000 karakter, kérjük, mindkét kérdésre jegyzetpontokban válaszolj)

1 2 3 4 5 6 7

A csoporton belül tisztázottak a felelősségi körök, mindenki tudja, mi a dolga.

1 2 3 4 5 6 7

Összefoglaló

Kérlek, foglald össze röviden a projekteteket! (maximum 500 karakter)

Egyéb

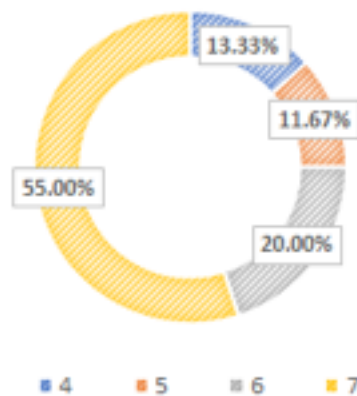
Kérlek, oszd meg velünk projektetek legszebb pillanatát! (maximum 1000 karakter)

Fotók

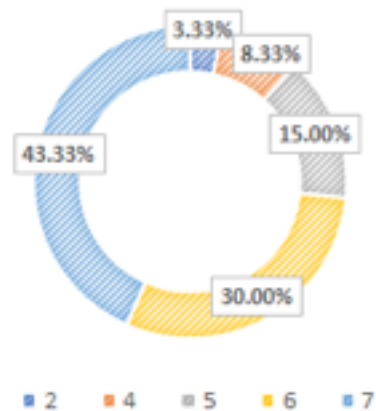
Csatolj három olyan fotót a leveledhez, amik legjobban átadják a projekt hangulatát, legjobban kifejezik, miről szólt!

+ melléklet

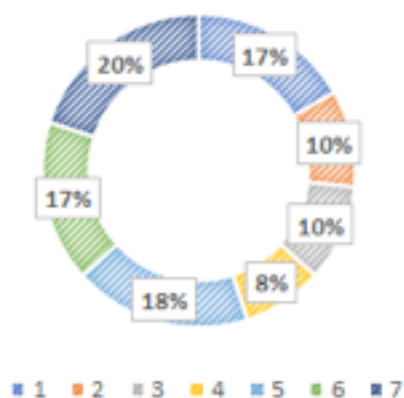
(1) SZERVEZETŰNK, CSOPORTUNK SZÁMÁRA FONTOS, HOGY RENDSZERESEN ÚJ ÖNKÉNTESK CSATLAKOZZANAK A MUNKÁNKHOZ.

(2) SZERVEZETŰNK/CSOPORTUNK A PROJEKT KERETEIN BELÜL KOMOLY ELŐRELÉPÉST TETT A HELYI ÉS TÁGABB KÖZÖSSÉGEK MEGSZÓLÍTÁSÁBAN.

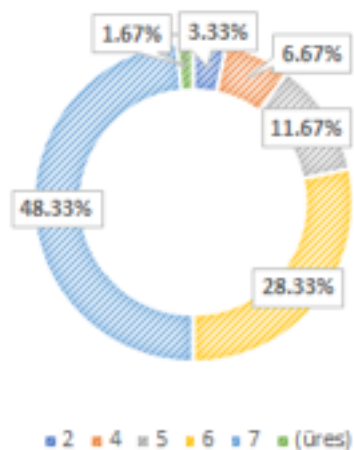

(3) SZERVEZETÜNKNEK/CSOPORTUNKNAK ÉRZÉKELHETŐEN
MEGNÖTT A HELYI MÉDIÁBAN VALÓ MEGJELENÉSEINEK
SZÁMA.

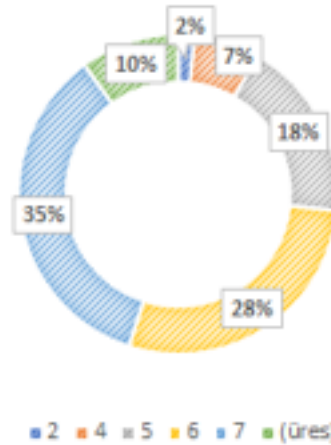
36

(4) FONTOSNAK TARTOM, HOGY A SZERVEZETEMNEK
FOLYAMATOSAN BŐVÜLJÖN AZ AKTÍV TAGSÁGA.

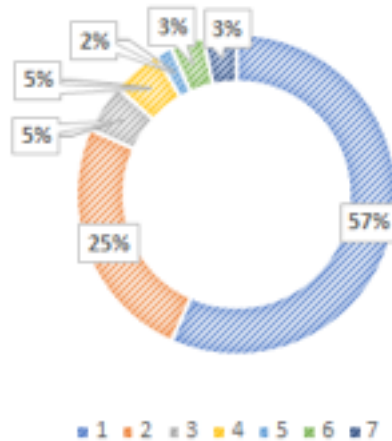
+ melléklet

(5) ÚGY ÉRZEM, A SZERVEZETŰNK TUDATOSABBAN ÉS TERVEZETTEBBEN MŰKÖDIK.

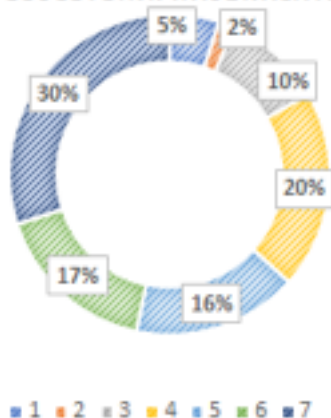

37

(6) NEM HISZEM, HOGY A MI MUNKÁNKAT BÁRKI OLYAN FONTOSNAK TARTANÁ, HOGY HAJLANDÓ LENNE PÉNZZEL TÁMOGATNI.

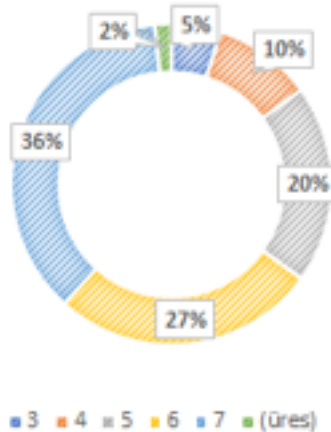

(7) A PROJEKT KÖZVETLEN VAGY KÖZVETETT
KÖVETKEZMÉNYEKÉNT SOKKAL AKTÍVABBÁ,
TUDATOSABBÁ VÁLT A SAJÁT KOMMUNIKÁCIÓS
FELÜLETEINK HASZNÁLATA.

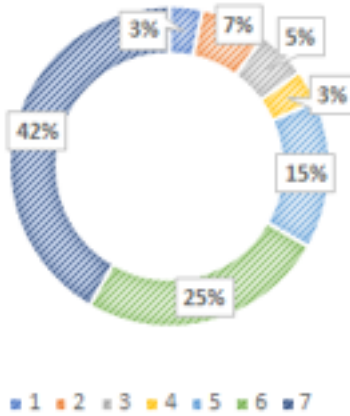

38

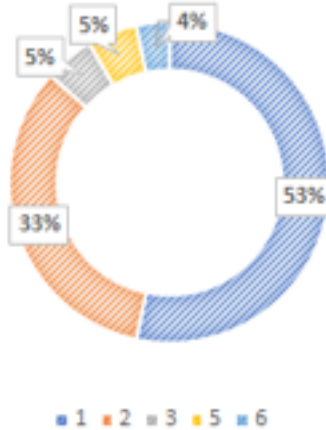
(8) A PROJEKT KÖZVETLEN VAGY KÖZVETETT
KÖVETKEZMÉNYEKÉNT ELŐRELÉPÉS TÖRTÉNT A
SZERVEZET/CSOPORT FENNTARTHATÓSÁGÁBAN.

(9) A PROJEKTIDŐSZAK SORÁN TÖBB OLYAN AKTÍV EGYÜTTMŰKÖDÉSŰNK ALAKULT KI MÁS CIVIL SZERVEZETEKKEL, ILLETVE CSOPORTOKKAL, AMIK HOSSZÚ TÁVON ERŐSÍTIK A MUNKÁNKAT.

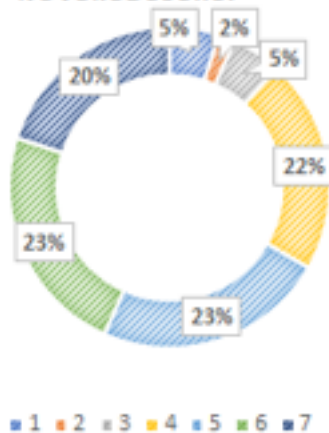

(10) ÚGY ÉRZEM, RAJTAM ÉS ESETLEG EGY SZŰK, BELSŐ KÖRÖN KÍVÜL SENKINEK NEM FONTOS A SZERVEZETŰNK JÖVŐJE.

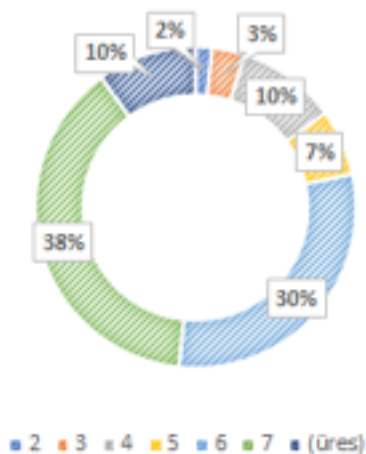
+ melléklet

(11) A PROJEKT HATÁSSAL VOLT A CSOPORTTAL KAPCSOLATBAN ÁLLÓK KÖZÉLETI AKTIVITÁSÁNAK NÖVEKEDÉSÉRE.

40

(12) A CSOPORTON BELÜL TISZTÁZOTTAK A FELELŐSSÉGI KÖRÖK, MINDENKI TUDJA, MI A DOLGA.

4. számú melléklet A statisztikai próbák eredményei

4.1. melléklet. Az első és második ciklus számadatain végzett T-próba eredménye

Normalitásvizsgálat (Shapiro–Wilk)				
			W	p
"Résztevők"	-	"II.Résztevők"	0.821	0.002
"Szervezők"	-	"II.Szervezők"	0.601	< .001
"Belső kör"	-	"II.Belső kör"	0.943	0.274
"Támogatók"	-	"II.Támogatói kör"	0.731	< .001
"Önkéntesek"	-	"II.Önkéntesek"	0.964	0.632

Jegyzet. Az alacsony p-érték a feltételezett normalitás megsértésére utal.

Összetartozó mintás T-próba											
									95% Megbízhatósági intervallum		
			statistic		df	p	Átlagos különbség	Standard hiba különbség	Alsó	Felső	Cohen's d
"Résztevők"	"II.Résztevők"	Student's t	-1.0379		19.0	0.312	-121.8500	117.41	-367.58	123.884	-0.23207
		Wilcoxon W	68.5	a		0.295	-68.975	117.41	-235.00	80.00	-0.23207
"Szervezők"	"II.Szervezők"	Student's t	-1.3107		19.0	0.206	-13.3500	10.19	-34.67	7.969	-0.29307
		Wilcoxon W	50.0	b		0.218	-3.000	10.19	-24.50	5.50	-0.29307
"Belső kör"	"II.Belső kör"	Student's t	-0.0394		19.0	0.969	-0.0500	1.27	-2.70	2.604	-0.00882
		Wilcoxon W	70.5	b		0.794	-0.500	1.27	-3.00	3.50	-0.00882
"Támogatók"	"II.Támogatói kör"	Student's t	-2.7406		17.0	0.014	-186.1111	67.91	-329.39	-42.837	-0.64597
		Wilcoxon W	10.0	a		0.002	-130.500	67.91	-295.00	-50.00	-0.64597
"Önkéntesek"	"II.Önkéntesek"	Student's t	-2.3823		19.0	0.028	-6.5000	2.73	-12.21	-0.789	-0.53269
		Wilcoxon W	44.0	a		0.042	-6.500	2.73	-13.00	-5.50e-5	-0.53269
^a 1 értékpár kötött.											
^b 3 értékpár kötött.											

4.2. melléklet. Az első és második ciklus állításain végzett T-próba eredményei

Normalitásvizsgálat (Shapiro–Wilk)				
			W	p
I.ITEM1	-	II.ITEM1	0.761	< .001
I.ITEM2	-	II.ITEM2	0.866	0.007
I.ITEM3	-	II.ITEM3	0.908	0.049
I.ITEM4	-	II.ITEM4	0.868	0.009
I.ITEM5	-	II.ITEM5	0.390	< .001
I.ITEM6	-	II.ITEM6	0.956	0.409
I.ITEM7	-	II.ITEM7	0.905	0.044
I.ITEM8	-	II.ITEM8	0.785	< .001
I.ITEM9	-	II.ITEM9	0.860	0.005
I.ITEM10	-	II.ITEM10	0.895	0.023

Jegyzet. Az alacsony p-érték a feltételezett normalitás megsértésére utal.

Összetartozó mintás T-próba											
									95% Megbízhatósági intervallum		
			statistic		df	p	Átlagos különbség	Standard hiba különbség	Alsó	Felső	Cohen's d
I.ITEM1	II.ITEM1	Student's t	-0.271		21.0	0.789	-0.0909	0.335	-0.7874	0.606	-0.0579
		Wilcoxon W	16.5	a		0.888	-0.500	0.335	-3.000	2.00	-0.0579
I.ITEM2	II.ITEM2	Student's t	2.531		21.0	0.019	0.5455	0.215	0.0973	0.994	0.5396
		Wilcoxon W	58.0	b		0.025	1.000	0.215	3.31e-5	2.00	0.5396
I.ITEM4	kl.ITEM3	Student's t	0.491		20.0	0.629	0.1905	0.388	-0.6189	1.000	0.1071
		Wilcoxon W	43.5	d		0.751	0.349	0.388	-1.000	2.00	0.1071
kl.ITEM5	II.ITEM4	Student's t	-0.244		20.0	0.809	-0.0952	0.390	-0.9083	0.718	-0.0533
		Wilcoxon W	24.0	b		0.756	-6.42e-5	0.390	-2.000	2.00	-0.0533
I.ITEM6	II.ITEM6	Student's t	-1.641		21.0	0.116	-0.4545	0.277	-1.0306	0.122	-0.3498
		Wilcoxon W	0.0	e		0.048	-1.000	0.277	-1.000	-1.00	-0.3498
I.ITEM7	II.ITEM7	Student's t	0.810		21.0	0.427	0.3636	0.449	-0.5699	1.297	0.1727
		Wilcoxon W	118.0	f		0.360	0.500	0.449	-1.000	1.50	0.1727
I.ITEM8	II.ITEM8	Student's t	-2.719		20.0	0.013	-0.8095	0.298	-1.4306	-0.188	-0.5933
		Wilcoxon W	15.0	g		0.017	-1.000	0.298	-2.000	-3.52e-5	-0.5933
I.ITEM9	II.ITEM9	Student's t	0.568		21.0	0.576	0.1818	0.320	-0.4834	0.847	0.1212
		Wilcoxon W	31.0	h		0.751	7.73e-6	0.320	-1.000	2.50	0.1212
I.ITEM10	II.ITEM10	Student's t	-0.119		21.0	0.906	-0.0455	0.381	-0.8371	0.746	-0.0255
		Wilcoxon W	35.0	i		0.776	-4.15e-5	0.381	-1.500	2.00	-0.0255
I.ITEM11	II.ITEM11	Student's t	2.211		21.0	0.038	0.8182	0.370	0.0486	1.588	0.4714
		Wilcoxon W	92.5	g		0.066	1.500	0.370	-7.09e-5	2.50	0.4714
a: 14 értékpár kötött volt.											
b: 11 értékpár kötött volt.											
c: 9 értékpár kötött volt.											
d: 17 értékpár kötött volt.											
e: 3 értékpár kötött volt.											
f: 7 értékpár kötött volt.											
g: 12 értékpár kötött volt.											
h: 10 értékpár kötött volt.											

